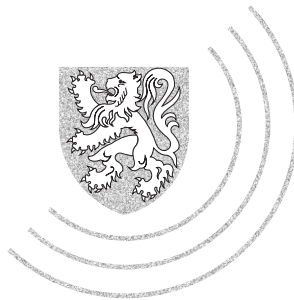

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

7 november 2001

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met

- **de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991,**
- **de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997,**
- **de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Caïro op 28 februari 1999,**

en met

- **de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	19
Advies van de Raad van State	23
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	29
Ontwerp van decreet	31
Bijlagen	
– Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991	34
– Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997	54
– Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Caïro op 28 februari 1999	75
– Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999	91

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMENE BESPREKING

1. Betekenis van de overeenkomsten

Doel en opzet van de overeenkomsten

In het algemeen staat de Vlaamse regering positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsakkoorden, die van belang zijn voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Alhoewel buitenlandse investeringen reeds worden beschermd door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De doelstelling van dergelijke overeenkomsten is, naast het aanmoedigen van investeringen, het bieden van een garantie voor een maximale bescherming aan de investeerder, zoals de waarborgen voor een billijke en rechtvaardige behandeling van de investering, de clausule van de meest begunstigde natie om discriminatie te voorkomen, een vergoedingsplicht bij onteigenende maatregelen en de vrije overmaking van inkomsten. Bovendien creëren zulke overeenkomsten een eigen juridisch kader waarin investeringsgeschillen kunnen geregeld worden en waarbij de investeerder een beroep kan doen op internationale arbitrage.

De overeenkomsten vormen gemengde verdragen

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of internationaal publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. Overeenkomstig artikel 167 van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer ze uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde "gemengde" karakter van de BLEU-overeenkomsten inzake investeringen werd in april 1995 unaniem aanvaard door de leden van

de interministeriële Conferentie voor buitenlands beleid (ICBB). Zowel de Gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. Dergelijke overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De Gewesten zijn immers bevoegd voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd inzake de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's (art. 6, § 1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (art. 6, § 1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet dat het een gewest-aangelegenheid betreft. De vier volgende artikelen houden in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomsten, zodat ze in werking kunnen treden na de instemming van de betrokken parlementen en na de internationale ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van de partnerlanden

ALGERIJE

Politieke gegevens en samenwerking met de Europese Unie (EU)

Het jaar 1999 was het jaar van de positieve omwentelingen en dito verwachtingen in Algerije na een periode van terreur die in 1992 begon. De verkiezing van Abdelaziz Bouteflika tot president in april van dat jaar was vanzelfsprekend de aanleiding voor het opleven van die hoop. Meteen daarna heeft de president zich opgeworpen tot vader van de natie en beloofde hij het land om te vormen tot een moderne, veilige en voorspoedige rechtsstaat.

De EU sloot zogenaamde Euromediterrane overeenkomsten waarbij een associatie tot stand wordt gebracht met de landen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Met Algerije wordt onderhandeld om een dergelijke overeenkomst te sluiten.

– Mensenrechten

Bij de beoordeling van de situatie van de mensenrechten kan gesteld worden dat 1998 een positieve stap was in de moeilijke evolutie van de Algerijnse samenleving naar een rechtsstaat. Het terrorisme is niet verdwenen, maar het heeft zijn politieke geloofwaardigheid verloren. Er worden nog schendingen van de mensenrechten gemeld, maar veel minder vaak dan vroeger. De situatie in de gevangissen zou niet slechter zijn dan in Westerse landen en het leger en de politie gedragen zich niet brutaal, tenzij tegenover de terroristen.

In april 2001 kwamen de Kabyliërs (Algerijnse Berbers) op straat om te protesteren tegen discriminatie en voor meer rechten. Dat leidde tot een uitbarsting van geweld ook omdat andere ontevreden groepen zich bij dat protest hebben aangesloten. De opstand, die geen duidelijke politieke doelstelling heeft, veroverde het hele land. Hij is gericht tegen alles wat fout gaat in Algerije : het corrupte regime, de islamitische terreur, het hardhandig optreden van het leger, de economische crisis, het gebrek aan democratie. Op 14 juni 2001 kwamen naar schatting één miljoen mensen op straat in een betoging tegen de regering. Die leidde tot confrontaties in de straten van Algiers. De onrust in Kabylië overschaduwde momenteel de islamitische opstand, die sinds de geannuleerde verkiezingen van 1992 al meer dan 100.000 levens heeft geëist.

Vergeleken bij andere Arabische landen is de pers uitzonderlijk vrij ; ze informeert ook op correcte wijze over de naleving van de mensenrechten.

Vrouwenrechten

De Familiecodex, opgesteld onder invloed van de islamisten, discrimineert de vrouwen op verschillende punten : zo kunnen ze niet getuigen in rechte, kunnen ze niet huwen zonder toestemming van een voogd, kunnen ze niet huwen met een niet-moslim, kunnen ze de echtscheiding niet aanvragen, kunnen ze geen alimentatie krijgen, zelfs niet wanneer ze de kinderen toegewezen krijgen, ... De noodzakelijke aanpassing van de Familiecodex is echter naar later verschoven.

Dit alles neemt niet weg dat vrouwen zeer belangrijke posities bekleden in de regering, het parlement, de administratie, de pers.

Kinderrechten

De kinderrechten worden niet geschonden in Algerije, tenzij door de armoede, de honger, het analfabetisme die in elk land in ontwikkeling voorkomen.

Kinderen worden niet onderwezen in de mensenrechten ; alfabetisering op zich en het terug op peil brengen van de onderwijskwaliteit hebben immers absolute voorrang.

Economische gegevens

De regering Sifi (1994) en daarna de regering Ouyahia (1998) hebben tot 1997 zeer bevredigende macro-economische resultaten behaald, hetgeen ook bevestigd wordt door het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en door andere internationale financiële organisaties.

De inflatie bedraagt 2,6 % en is onder controle, de betalingsbalans is in evenwicht, de handelsbalans vertoont een positief saldo van 2,4 miljard US dollar en de wisselreserves stijgen terug naar het niveau van 1998, de dinar tenslotte is stabiel ten opzichte van de Europese munten.

Toch brengt een kritische analyse van de Algerijnse economie grote structurele zwakheden aan het licht.

De nationale olieverwerkende industrie alleen al is goed voor 25% van het BBP en vertegenwoordigt meer dan 96% van de inkomsten uit export.

De industriële sector bestaat voor het overgrote deel uit niet-competitieve verlieslatende staatsbedrijven met een enorme schuldenlast, die op meer dan 80 miljard dinar geraamd wordt en door de schatkist weggewerkt moet worden. De hele sector bevindt zich in een kritieke toestand.

Talrijke ondernemingen zijn ontbonden en een groot aantal (ongeveer 350) onder hen zou moeten worden geprivatiseerd. Die privatiseringen hebben nog niet voldoende investeerders aangelokt, noch lokale, noch buitenlandse, ondanks grote inspanningen vanwege de overheid bij het toekennen van financiële en fiscale voordelen.

Die factoren hebben onvermijdelijk een weerslag gehad op de voortdurende stijging van de werk-

loosheid, die einde 2000 reeds rond de 32% van de actieve bevolking lag. Dat cijfer is merklijk lager dan het reële aantal niet-tewerkgestelde en niet volledig tewerkgestelde werknemers in een land dat nog steeds hoofdzakelijk met een staatseconomie werkt.

Buitenlandse Investeringsen

In het kader van de structurele hervormingen wordt een sleutelrol toegewezen aan het creëren van een juridische en wettelijke basis, die de weg opent naar privé-investeringen en buitenlandse investeringen. Want wat het land absoluut nodig heeft zijn investeringen die werkgelegenheid creëren en de consumptie en de groei kunnen aantrekken.

Die buitenlandse investeringen hebben bijna uitsluitend betrekking op de sector van de olieverwerking. Sinds 1991 werden voor meer dan 10 miljard US dollar "rechtstreekse buitenlandse investeringen" gedaan in die sector. Verder waren er ook aanzienlijke investeringen in de petrochemie, de landbouw, de farmaceutische nijverheid en de meststoffenindustrie.

In- en uitvoercijfers

Voor 1998 neemt de BLEU als handelspartner van Algerije de 8ste plaats in onder de afnemers en de 9de plaats onder de leveranciers.

Opvallend is de lineaire groei van onze export : + 40% in 1997 en + 20% in 1998. Bovendien heeft die tendens zich ook voortgezet tijdens het eerste trimester van 1999.

Uitstekende resultaten werden behaald op het vlak van machines en werktuigen (69,82%), textielgrondstoffen (56,77%), metalen (30,55%). De meest uitgesproken daling daarentegen trad op in de sector van de vetten en plantaardige oliën, waar men met een heel sterke concurrentie van Spaanse kant rekening moet houden.

Het is belangrijk te vermelden dat een aantal Vlaamse ondernemingen (Van Hool, Extraction De Smet, Siemens) weliswaar in beperkte mate maar toch actief aanwezig zijn in Algerije, ondanks de moeilijke conjunctuur die het land nu doormaakt. Al die bedrijven onderhouden overigens sinds lang nauwe handelsbetrekkingen met Algerije.

1998 was het jaar waarin opnieuw heel wat buitenlandse handelsmissies naar Algerije op gang kwa-

men, ook Belgische. In november ging er een delegatie naar Algiers om de relaties tussen de twee landen opnieuw aan te knopen. Die waren immers sedert 1996, datum van de laatste Belgische missie (economische missie, georganiseerd door de Belgisch-Arabische Kamer van Koophandel), verbroken.

Momenteel zijn 28 Belgische firma's in Algerije werkzaam, maar voor het overige is er nauwelijks sprake van samenwerking (België is bvb. niet betrokken in enig industrieel of infrastructuurproject).

TUNESIË

Politieke gegevens en samenwerking met de EU

Het huidige staatshoofd, M. Ben Ali, volgde president Bourguiba op in 1987. De president wordt op basis van het algemeen kiesrecht verkozen en hij benoemt en ontslaat de ministers. In theorie is de eerste minister verantwoording verschuldigd tegenover het parlement. De ministers worden allen aangesteld uit de R.C.D. (Rassemblement Constitutionnel Démocratique) of hebben banden met die partij en dragen geen enkele reële politieke verantwoordelijkheid. In werkelijkheid neemt de president alle belangrijke beslissingen in gemeenschappelijk overleg met zijn persoonlijke adviseurs. De Kamer van Volksvertegenwoordigers dient uitsluitend als klankbord voor het door de president gevoerde beleid.

Op 24 oktober 1999 werden presidents- en parlementsverkiezingen gehouden. President Ben Ali werd herverkozen voor een 3de ambtstermijn van 5 jaar met 99,44% van de stemmen.

De Euromediterrane overeenkomst tussen de EU en Tunesië werd op 17 juli 1995 in Brussel ondertekend. Ze trad in werking op 1 februari 1999.

Mensenrechten

Amnesty International stelt vast dat de overheid repressieve wetten aanneemt om opposanten gevangen te kunnen nemen ; vooral de verdedigers van de mensenrechten zijn hiervan het slachtoffer (controles, intimidatie en gevangenneming zonder juridische grond). Ook fysiek geweld en martelingen zijn niet onbestaande.

De rechterlijke macht negeert de klachten en laat hierover geen medisch onderzoek toe. Een nieuwe

wet van 1999 bepaalt dat diegene die foltert wel kan gestraft worden maar niet de opdrachtgever en ook niet degene die er controle op uitoefent. Garanties op een eerlijk proces zijn er evenmin. Vaak roepen rechters de getuigen van de verdediging niet op. Advocaten kunnen tot vlak voor het proces de dossiers van hun cliënten niet inkijken. Vele beklaagden worden langer in voorarrest gehouden dan bij wet toegelaten is. De politie vervalst documenten om dit te verhullen, aldus rapporten van Amnesty International.

Vrouwenrechten

Sinds de onafhankelijkheid van Tunesië in 1956 hebben ook vrouwen kiesrecht (actief en passief). President Ben Ali nam sinds 1987 verschillende maatregelen om de politieke participatie van vrouwen te verhogen. In het parlement zetelen 21 vrouwen. Zij vertegenwoordigen 11,5% van al de vrouwen. Er zijn 4 vrouwelijke ministers. In de gemeenteraden zetelen 17% vrouwen.

Het principe van gelijkheid tussen mannen en vrouwen is expliciet wettelijk geregeld. Polygamie is verboden ; man en vrouw hebben het recht een echtscheiding aan te vragen ; meisjes kunnen niet voor hun 17de levensjaar huwen en het huwelijk kan enkel gebaseerd zijn op wederzijdse toestemming.

In 1992 kondigde president Ben Ali nieuwe amenderingen aan die de positie van de vrouw verder moesten versterken. Hij eiste dat alle discriminerende en seksistische wettelijke bepalingen zouden worden afgeschaft. Ben Ali kende de vrouwen o.a. meer rechten toe om uitbreiding van integrisme (fundamentalisme) te voorkomen.

De nationaliteitswetgeving, de strafwet en de arbeidswet werden eveneens aangepast. Elke discriminatie inzake toegang tot het arbeidsproces werd afgeschaft. Vrouwen zijn in 2000 in alle sectoren van de arbeidsmarkt vertegenwoordigd.

Persvrijheid

Ondanks de grondwettelijke garantie op vrijheid van pers en vrijheid van meningsuiting worden deze in praktijk sterk aan banden gelegd. Demonstraties en stakingen worden met geweld uiteengedreven. De overheid controleert de pers en het recht op vergadering en vereniging. Regelmatig wordt een verschijningsverbod van kranten en tijdschriften opgelegd. Taouf Ben Brik, een journalist die zich in verschillende buitenlandse tijdschriften-artikels kritisch uitliet omtrent het politiek regime

in zijn land, werd opgepakt en ondervraagd. Uit protest ging hij in april 2000 42 dagen in hongerstaking.

Tunesiërs hebben geen toegang tot de websites van verschillende mensenrechtenorganisaties. De radio- en televisiezenders zijn staatseigendom.

Tunesië is absoluut niet de tolerante en open samenleving die ze naar buiten toe pretendeert te zijn.

Economische gegevens

Het gevoerde economische beleid wordt vooral gekenmerkt door de keuze om Tunesië te verankeren in de Europese Economische Ruimte (EER). Een neerslag daarvan vormde het samenwerkingsakkoord tussen de Europese Unie (EU) en Tunesië, dat op 17 juli 1995 ondertekend werd en dat van kracht werd op 1 maart 1998.

Dat samenwerkingsakkoord omvat :

- het geleidelijk afschaffen van de invoerbeperkingen voor industriële producten ;
- structurele hervormingen : liberalisering van de prijzen, van de intrestvoeten, van de handel en van de investeringen, hervorming van de banksector en van de overheidsondernemingen (privatiseringen) ;
- "economisch op niveau brengen" : maatregelen ter versterking van het industriële weefsel in Tunesië om de concurrentie te kunnen aangaan met Europa ;
- stimuleren van privé-investeringen en aantrekken van buitenlandse investeerders door het creëren van een gunstig investeringsklimaat ;
- een aanzienlijke financiële hulp van de EU in de vorm van giften (MEDA-lijn : 360 MECU voor 1996-1999, d.w.z. 11% van de gemeenschapsmiddelen voor MEDA, o.a. bestemd voor beroepsopleiding) en leningen toegekend door België.

Ondanks de goede resultaten blijven er zwakke punten bestaan : een groei met ups en downs, sterk afhankelijk van de resultaten van de landbouwsector, de verwerkende nijverheid die wordt bedreigd door de internationale concurrentie, een lopend deficit dat dreigt te ontsporen indien de verlaging van de invoerrechten leidt tot een sterke stijging van de import, een kwetsbare banksector omdat er

heel wat dubieuze vorderingen zijn waarvoor onvoldoende dekking bestaat, en een te hoog aantal vestigingen.

Buitenlandse Investeringsen

Het stimuleren van privé-investeringen is het sleutelement van het Tunesische economische beleid. In het kader van een zogenaamd off-shore-systeem gaan de buitenlandse kapitalen o.a. naar de confectie en de schoennijverheid. Onder druk van het IMF zou het ritme van de privatiseringen moeten versnellen en zouden 50 staatsbedrijven aan de beurt moeten komen.

De wet ter bevordering van de investeringen (1994) heeft bijgedragen tot een stijging van de rechtstreekse buitenlandse investeringen op basis van een systeem van vrijstelling van invoerrechten. Tot de factoren die een negatieve invloed uitoefenen, behoren met name de snelle afbraak van de comparatieve voordelen, de overvloedige reglementering, de strakke administratie en de verhoging van de loonkosten.

Investeringsen : 161 ondernemingen met Belgisch kapitaal of met Belgische participatie, waarvan 137 binnen het zogenaamde off-shore-systeem. 24 ondernemingen binnen het on-shore-systeem in de dienstensector (transport, telecommunicatie, engineering). Vierde belangrijkste investeerder buiten energie.

In- en uitvoercijfers

De voornaamste importartikelen zijn mechanische en elektrische machines (35%), textiel en leder (onbewerkt of half afgewerkt) (24%), voedingsmiddelen (13%), chemicaliën (9%), energieproducten (7%). De uitvoer bestaat vooral uit kleding en schoeisel (49%), mechanische en elektrische onderdelen (14%), fosfaten en meststoffen (10%), voedingsmiddelen (10%), energie (8%).

De EU is de voornaamste handelspartner van Tunesië met 72,4% van de import (per land gerangschikt betekent dat Frankrijk met 25%, Italië met 19,5%, Duitsland met 12% en België met 4,4%) en 80% van de export. Ook hier staat Frankrijk op de eerste plaats met 26%, gevolgd door Italië (21%), Duitsland (12%), België (7%) en Spanje (4%).

EGYPTE

Politieke gegevens en samenwerking met de EU

Na de presidentsverkiezingen van 26 september 1999 verkreeg president H. Mubarak een vierde opeenvolgend mandaat ; de volgende presidentsverkiezingen zullen in 2005 plaatsvinden. De president duidt de ministers aan en ontslaat hen.

In oktober-november 2000 vonden parlementsverkiezingen plaats (in drie rondes). In het Egyptische parlement zetelen 444 rechtstreeks verkozen leden en 10 bijkomende, die eveneens door de president worden aangeduid ; de Nationaal Democratische Partij (NDP), die een beslissende meerderheid in deze assemblee had, verloor terrein en wordt nu geconfronteerd met een sterkere oppositie (ondanks het feit dat vele 'onafhankelijken' hun steun toezegden aan de NDP). Deze versterkte oppositie, waarin ook een minderheid van de Moslim Broederschap terug te vinden is, zou kunnen leiden tot meer kritische debatten. Nochtans moet de werkelijke betekenis van de oppositie niet overdreven worden.

Met de EU wordt nog onderhandeld om een Euro-mediterrane overeenkomst te sluiten.

Mensenrechten

In mei 2000 werd de staat van beleg opnieuw voor drie jaar verlengd. De uitzonderingswetten, die sinds 1967 praktisch ononderbroken van kracht zijn, geven de autoriteiten ruime bevoegdheden om verdachten te arresteren en hen zonder proces vast te houden voor langere periodes (slechte behandeling, foltering, gebrek aan hygiëne en medische zorgen zijn hierbij eerder de regel dan de uitzondering), om burgers door militaire rechtbanken of uitzonderingsrechtbanken te laten berechten, om de internationale regels voor een eerlijk proces niet toe te passen. Doodstraffen worden regelmatig uitgevoerd.

Politieke partijen, NGO's, beroepsverenigingen, vakbonden en de media moeten afrekenen met wettelijke beperkingen en overheidscontrole. Ook intellectuelen, schrijvers en dichters worden vervolgd voor de inhoud van hun werk.

De intolerante en verkrampde houding van de staat wordt door verschillende gebeurtenissen uit het recente verleden beklemtoond : de Socialistische Ar-

beiderspartij werd opgeheven ; de vooraanstaande mensenrechtenactivist Saad Eddin Ibrahim werd vervolgd ; in de aanloop naar de recente parlementsverkiezingen waren er, behalve beperkingen van de vrijheid van vereniging en van meningsuiting, verschillende gewapende tussenkomsten en arrestaties. De verboden Moslim Broederschap wordt hierbij fel gevisieerd.

De ordehandhaving is een topprioriteit voor een regering, die een door het IMF opgelegde economisch programma doorvoert in een land waar zeer grote armoede heerst (25% van de bevolking leeft onder en 25% op de armoedegrens).

Vrouwenrechten

Vrouwen worden op vele domeinen wettelijk gediscrimineerd en krijgen geen gehoor wanneer ze klacht indienen tegen geweldplegingen. Alhoewel Egypte het 'Verdrag aangaande de eliminatie van alle vormen van discriminatie van vrouwen' getekend heeft, bleven wetten van kracht die tegen de letter en de geest van dat Verdrag indruisen.

Verdedigers van de vrouwenrechten krijgen af te rekenen met conservatieve parlementairen, partijen en media, die stellen dat hun acties de families ondermijnen en immorele waarden opleggen aan de maatschappij.

Economische gegevens

Omdat de bevolking nog té snel groeit, volgt het BNP per hoofd van de bevolking niet dezelfde groeicurve als de economie. Die economie doet het goed, zodat het voor 1999 vooropgestelde objectief van 6% groei min of meer werd bereikt ; voor 2000 viel dit cijfer terug op 4,9%. De inflatie, die tussen 1999 en 2000 aanzienlijk daalde, gaat opnieuw lichtjes in stijgende lijn, maar blijft binnen redelijke perken. Het tekort op de handelsbalans en op de betalingsbalans (de rekening-courant was positief in 1995 en 1997) en de buitenlandse schuld (nu net onder het niveau van 1996) vormen de pijnpunten in de Egyptische economie. Het officiële werkloosheidscijfer verbergt de verdoken werkloosheid.

Buitenlandse Investerings

De relatieve macro-economische stabiliteit heeft de positieve houding van de investeerders ten opzichte van Egypte bevestigd, zoals blijkt uit de index van de IFC m.b.t. het investeringsklimaat. Niettemin blijven de investeringen onderworpen aan toevallige en onvoorspelbare politieke beslissen.

Er werden verschillende vrijstellingen toegestaan aan investeerders en tevens een vermindering van de invoerrechten (alhoewel de WHO-tarieven enkel op uitdrukkelijke aanvraag worden toegepast) en een versoepeling van de invoerbeperkingen. De Egyptische regering heeft een reeks beperkingen opgeheven voor buitenlandse investeringen en de juridische aspecten dienaangaande vereenvoudigd.

In de periode 1998-99 werd voor 1,8 miljard US dollar geïnvesteerd. Daarmee staat Egypte 18de op de lijst van de 20 industrialiseringslanden die genieten van directe investeringen uit de industrielanden. 52% van die investeringen gaat naar de industriële sector (chemie, bouw, levensmiddelen, textiel), 37% naar de dienstensector en 2,4% naar de landbouw. De belangrijkste buitenlandse investeerders zijn voor 1998 : de Verenigde Staten (2,74 miljard US dollar), de Arabische landen (2,15 miljard US dollar), China (6,4 miljoen US dollar) en de landen uit Zuid-Oost-Azië (Maleisië, Singapore). Europa is vooral aanwezig in het domein van de infrastructuur, de bouw en de energie. De Wereldbank plant voor de periode 2000-2001 voor 1,5 miljard US dollar financieringen.

Er wordt van uitgegaan dat de Egyptische markt potentieel vooruitgang in zich draagt, dat er kapitaal ter plaatse is, en dat andere factoren (o.a. de arbeidskosten) en een "correcte" infrastructuur bijdragen tot een relatief goed handels- en investeringsklimaat. Maar de bureaucratie blijft allesoverheersend en de centraliserende gewoonten en de corruptie blijven een hypotheek leggen op de ambities, die afhangen van toevallige en onvoorspelbare politieke beslissingen (decreten).

De Belgische industriëlen die in Egypte wensen te investeren, betreuren vaak de afwezigheid van officiële financiële hulp, die bvb. investeringen in de projecten van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN (FAO) mogelijk zou maken.

In- en uitvoercijfers

De exportproducten zijn aardolie en derivaten (52% of 1,278 miljoen US dollar maar prijs daalt) ; katoenvezels, textiel en kleding (12,5% of 759 miljoen US dollar), metaalverwerkende nijverheid en engineering (8,1% of 445 miljoen US dollar) ; landbouwproducten (7,0% of 140 miljoen US dollar) ; ruw katoen (4,3% of 103 miljoen US dollar).

De import bestaat uit machines en transportuitrusting (29,1% of 4,530 miljoen US dollar), voedings-

middelen en vee (17,8% of 2,506 miljoen US dollar) ; rubber, leder en chemische producten (13,5% of 1,840 miljoen US dollar) ; hout, papier en textiel (9,7% of 1,566 miljoen US dollar) ; metaalproducten (9,4%).

De Egyptische export blijft geconcentreerd rond aardolie en katoen. De economische hervorming beoogt evenwel een bevordering van de export van afgewerkte producten. Zowel de leveranciers als de afnemers van Egypte zijn vooral de Europese Unie en de Verenigde Staten, wat meteen het gebrek aan economische integratie met de Arabische buren onderstreept. Egypte zou zich graag profileren als leider van een hypothetische gemeenschappelijke inter-Arabische markt en doet inspanningen om de export te diversifiëren naar Afrika (Comesa) en in mindere mate naar Azië.

De Europese Unie is de belangrijkste handelspartner van Egypte. De Europese Unie en Egypte zijn begonnen aan de uitwerking van de eerste fase in een samenwerkingsakkoord dat de bedoeling heeft de handel te liberaliseren en de landen rond de Middellandse Zee verder te ontwikkelen.

In zijn beleid van buitenlandse handel verzet Egypte zich tegen de zogenaamd protectionistische maatregelen die werden genomen ter bescherming van het milieu en van de sociale normen. Het land schaart zich achter de verwezenlijking van de Akkoorden van de Uruguay Round zoals die er uitzaagen vóór de Millennium Round van Seattle in november 1999, d.w.z. na de Round van Marakech in 1997.

MAROKKO

Politieke gegevens en samenwerking met de EU

Marokko is een grondwettelijke en sociale democratie. De politieke structuur maakt een meerpartijenstelsel mogelijk. De macht van de koning is onaantastbaar, maar er zijn voorzichtige tekenen waar te nemen die erop wijzen dat de nieuwe koning, Mohammed VI, een modernere politiek zal voeren, gebaseerd op het 'nieuwe concept van autoriteit' met aandacht voor sociale zaken, de positie van de vrouw, mensenrechten etc.

De Euromediterrane overeenkomst tussen de EU en Marokko werd op 26 februari 1996 in Brussel ondertekend. Ze trad op 1 maart 2000 in werking. In 1996 sloot Marokko ook een visserijakkoord met de EU.

Samenwerking met Vlaanderen en België

Begin juni 2001 sloot de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming een samenwerkingsakkoord met haar Marokkaanse collega. Daarin staat o.m. dat scholen in Vlaanderen zouden gestimuleerd worden om aan Marokkaanse kinderen voor een deel onderwijs te geven in hun eigen taal en cultuur.

Nog in juni 2001 ondertekende de federale minister van Werkgelegenheid een samenwerkingsakkoord met Marokko. De bedoeling is een intensere samenwerking tussen België en Marokko op het vlak van werkgelegenheid, arbeid en gelijke kansen.

Mensenrechten

Jarenlang (sinds 1960) werd door internationale organisaties als Amnesty International melding gemaakt van grote aantallen politieke gevangenen en vermisten. Volgens de VN-verklaring over vermisten is de huidige Marokkaanse overheid verplicht een onafhankelijk orgaan op te richten dat een grondig en onpartijdig onderzoek moet voeren naar de vermisten en naar de omstandigheden waarin zij verdwenen ; dit is nog niet gebeurd. Wel werd een orgaan opgericht dat beslist over een schadevergoeding aan families van vermisten.

Omwille van internationale verplichtingen en omdat mensenrechten een essentiële factor zijn bij de socio-economische ontwikkeling, nam de overheid tijdens de jaren '90 een aantal belangrijke beslissingen om de mensenrechtensituatie te verbeteren. Zo werden een aantal internationale verdragen inzake mensenrechten geratificeerd. Ook werd in 1990 de Adviesraad voor de Mensenrechten (Conseil consultatif royal des droits de l'homme/CCDH) gecreëerd. Langzaam werd wat vooruitgang geboekt. Dit bleek na een bezoek van Mary Robinson, de High Commissioner for Human Rights bij de VN, in april 1998. Onafhankelijke mensenrechtenorganisaties dringen echter aan op de oprichting van een onafhankelijk en onpartijdig comité.

Alhoewel de zeer slechte situatie inzake mensenrechten die onder Hassan II bestond dus langzaam aan tekenen van verbetering vertoont, is de situatie nog steeds verre van ideaal.

Wel kunnen vandaag in Marokko openlijk thema's aan bod komen als : vrijheden, democratie, rechtsstaat en een integere administratie ten dienste van de bevolking. Er werden ook reeds enkele – zij het

voorzichtige maar toch concrete – stappen gezet die moeten duidelijk maken dat het niet louter om intenties gaat. Zo verleende de koning amnestie aan gewezen tegenstanders van zijn vader, werden een aantal corrupte topambtenaren de laan uitgestuurd en werd Driss Basri, minister van Binnenlandse Zaken onder Hassan II en berucht om zijn beleid van schending van mensenrechten, aan de deur gezet.

Op 10 januari 2001 startte in Casablanca het 34ste congres van de Internationale Conferentie van de Mensenrechten met een persoonlijke boodschap van de koning.

Vrouwenrechten

Volgens artikel 13 van de Marokkaanse grondwet hebben alle burgers recht op onderwijs en tewerkstelling. Marokko ratificeerde ook het internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten en de verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) inzake de bescherming van de vrouw en het principe van gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De Koran kent de vrouw eveneens een aantal rechten toe : ze kan eigendom hebben, moet toestemmen met een huwelijk, enzovoort.

Ogenschijnlijk zijn de Marokkaanse vrouwen dus geëmancipeerd ; de facto echter blijven ze op vele domeinen juridisch minderjarig en staan ze onder voogdij. Deze ondergeschiktheid kan verklaard worden vanuit de traditie.

De regering Youssoufi werkt in haar 'Actieplan voor de Integratie van de Vrouw in de Ontwikkeling' van 1999 rond vier assen (onderwijs en alfabetisering, natale gezondheidszorg, de versterking van de plaats van de vrouw in de economie en in de ondernemingen en de juridische positie) die de basis vormen voor de integratie van de vrouw in de economische en sociale ontwikkeling.

De geplande vernieuwingen gaven in maart 2000 aanleiding tot grote betogingen van voor – en tegenstanders. De regering geeft toe dat de Marokkaanse mentaliteit nog niet genoeg geëvolueerd is, maar ziet het plan toch als een instrument van bewustmaking en bergt het voorlopig zeker nog niet op.

Sinds 1989 neemt de graad van analfabetisme bij vrouwen af. Meer en meer vrouwen zijn aanwezig in sectoren als onderwijs, industrie en sociale dienstverlening. In de jaren '90 vertegenwoordigen de vrouwen 25% van de totale stedelijke beroeps-

bevolking. Vrouwen gaan zich ook meer wijden aan beroepen die vroeger enkel voor mannen toegankelijk waren, zoals onderzoek, luchtvaart, journalistiek.

Kinderrechten

Een decreet van november 1963 maakte het onderwijs verplicht voor alle kinderen tussen 7 en 13 jaar. In september 1990 werd het onderwijssysteem hervormd en werd 9 jaar basisonderwijs ingericht.

Niet alle kinderen gaan ook naar school ; wel is de scholarisatiegraad steeds hoger. In 2000 liep 82% van de kinderen in de vermelde leeftijdscategorie school – zij het dat er grote verschillen bestaan tussen de steden en het platteland. Dit voor de interne situatie.

In de relatie tot België dient in dit verband gewezen te worden op de situatie van de 'ontvoerde' kinderen. In deze problematiek, die jarenlang heeft aangesleept, komt stilaan een gunstige wending ; er is duidelijk meer medewerking van de Marokkaanse overheid.

Persvrijheid

Naar aanleiding van het verschijningsverbod op 2 december 2000 van de weekbladen 'Le Journal, As-sahifa en Demain' is heel wat deining ontstaan in de Marokkaanse publieke opinie. De Marokkaanse kranten veroordeelden het verschijningsverbod (Marokko wil zich immers profileren als een democratische staat), maar meenden toch dat de drie weekbladen té ver waren gegaan (ze waren op onzorgvuldige, zelfs lichtzinnige wijze met hun bronnen omgegaan). Intussen hebben Le Journal en As-sahifa reeds opnieuw toestemming om te verschijnen, zij het onder een andere naam ; ook Demain zal binnenkort opnieuw verkrijgbaar zijn.

Economische gegevens

Marokko blijft op sociaal en economisch vlak een Derdewereldland. 47,3% van de Marokkanen heeft maandelijks minder dan 501 dirham (1750 BEF of 43,38 euro) te besteden. Slechts 45% van de Marokkaanse huishoudens heeft drinkbaar water in huis en 53% van hen beschikt over elektriciteit (dit zijn gemiddelden ; de situatie is sterk verschillend op het platteland en in de steden). Marokko staat 126ste op 174 in het laatste rapport van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) over de menselijke ontwikkeling (Tunesië op plaats 102, Algerije op 109). De Marokkaanse bevolking levert weinig geschoolde arbeid – het

percentage van analfabeten bedraagt 55% – en er wordt in slechte sanitaire omstandigheden gewerkt. De gemiddelde reële groei van de Marokkaanse economie tussen 1992 en 1998 bedraagt 3% ; sinds 1998 is er echter een nulgroei.

Veel hoop is nu gesteld op de petroleumboringen in Talsint (Zuid-Oost-Marokko), die voor het eerst in augustus 2000 succesvol bleken. Die boringen zouden een zeer aanzienlijke bron van inkomsten voor het land kunnen gaan vormen ; niettemin kunnen de eerste commerciële resultaten hiervan slechts verwacht worden in 2003.

Marokko wil zich als een land met een liberale economie profileren en heeft verschillende beleidsprogramma's in die richting goedgekeurd : een omvangrijk programma van privatiseringen, een campagne om buitenlandse investeringen aan te trekken, juridische hervormingen in commerciële en fiscale aangelegenheden, toetreding tot de WHO enz. In juli 2000 nog stelde de regering een 'Plan voor sociale en economische ontwikkeling 2000-2004' voor.

De balans vertoont een zeer verschillend beeld : de productie-investeringen in uitrusting zijn gedaald van 45,8% in 1980 naar 35,5% in 1995, terwijl de bouwsector in dezelfde periode van 32 naar 40% is gegroeid. Wat de investeerders aangaat, is er een zekere terughoudendheid om risicokapitaal ter beschikking te stellen. Volgens de OESO is nochtans 60% van de ondernemingen in de Magreb niet in staat om het hoofd te bieden aan de concurrentie van vrij geïmporteerde Europese producten. Zonder aangepaste technische en commerciële verbeteringen, waarvoor meer steun voor binnenlandse investeringen absoluut nodig is, en zonder een betere organisatie en het opzetten van een productief weefsel in alle economische sectoren blijft de toekomst onzeker. De buitenlandse schuld van Marokko bedroeg in 1999 19,5 miljard US dollar en schommelt jaarlijks tussen 55 en 60% van het Marokkaanse BBP.

De inflatie blijft onder controle maar het beleid dat wordt gevoerd ten aanzien van de dirham, remt de ontwikkeling van de export van afgewerkte producten af terwijl de spaartegoeden laag blijven (19%).

Buitenlandse investeringen

De investeringen uit de BLEU in Marokko waren in 1998 goed voor 700 miljoen BEF (17.352.546,73 euro), wat van de BLEU de 6de buitenlandse investeerder in Marokko maakt. Tijdens de periode

1987-1998 bedroegen de Belgische investeringen alles samen genomen 4 miljard BEF (99.157.409,91 euro). Zowat 15 Belgische ondernemingen hebben in de textielsector, de mijnindustrie, metaalconstructies en diensten geïnvesteerd. De meeste van die investeringen worden aangetrokken door de zeer lage lonen (minimum maandloon : ongeveer 6.000 BEF of 148,74 euro). De ervaring van de Belgische investeerders is zeer verschillend, want ondanks een aantal wetswijzigingen blijft de administratie een logge en zelfs willekeurig werkende structuur. De stijging van de investeringen in 1996 is ongetwijfeld het gevolg van het opzetten van een joint-venture (50-50%) tussen de O.C.F. (Marokkaanse Koninklijke Dienst van de Fosfaten) en de firma Prayon met betrekking tot de bouw van een fabriek van fosforzuur voor een bedrag van 50 miljoen US dollar.

Marokko evolueert meer en meer naar een beleid waarin bepaalde diensten aan de privé-sector worden overgelaten. Bepaalde Belgische ondernemingen hebben reeds hun interesse laten blijken om aan dergelijke projecten deel te nemen (bvb. belangstelling voor participatie in de uitbouw van de containerhaven van Tanger-Atlantique door de firma Hessenatie). Marokko stelt zich eveneens langzamerhand open voor buitenlandse firma's op het vlak van telecommunicatie. Uitgebreide programma's m.b.t. wegenbouw, spoorwegen, aanleg van elektriciteitsvoorzieningen op het platteland, met de steun van internationale instellingen, zouden moeten worden gerealiseerd in de volgende jaren en kunnen de belangstelling van Belgische ondernemingen opwekken.

Tijdens de eerste 6 maanden van 1999 heeft de BLEU bijna 130 miljoen BEF (3.222.615 euro) in Marokko geïnvesteerd.

In- en uitvoercijfers

Marokko staat 45ste op de lijst van Belgische handelspartners. Marokko is op dit ogenblik onze derde grootste afnemer in de Magreblanden, na Tunesië en Algerije. De BLEU is de 14de leverancier van Marokko en de 9de afnemer.

In 1998 werd voor 11 miljard BEF (272.682.877,25 euro) uitgevoerd. Dat betekende een stijging met 23,8%. Tijdens de eerste zes maand van 1999 bedroeg de uitvoer 5,4 miljard BEF (133.862.503,38 euro) of een daling met 6,8%. In 1998 werd voor 13,6 miljard BEF (337.135.193,69 euro) ingevoerd wat een stijging met 16,3% betekende. In de eerste

zes maand van 1999 daalde de invoer met 12,2% tot 6 miljard BEF (148.736.114,86 euro).

De belangrijkste exportproducten van de BLEU waren in 1998 textiel (24,8%), machines en apparaten (19%), chemische producten (15%) en metaalproducten (13%). De belangrijkste importproducten uit Marokko waren textielstoffen (50%), producten van de chemische industrie (22%) en minerale producten (11%).

De statistieken voor 1998 tonen aan dat de Marokkaanse import naar de BLEU een stijging van 16% kende, die vooral uitgesproken was in de sectoren textiel en kleding en ook op het vlak van de chemische producten. Een groot gedeelte van de bilaterale handel inzake textiel gebeurt via opnieuw exporteren naar België van producten die in Marokko verder werden afgewerkt.

II. SPECIFIEKE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMSTEN

1. Ontstaan en inhoud van de overeenkomsten

Typetekst van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU).

Reeds gedurende meer dan dertig jaar sluit de BLEU overeenkomsten met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), die de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen beogen. Daarom hebben de leden van de BLEU een tekst goedgekeurd die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse regering die typetekst aanvaard.

Die zogenaamde BLEU-tekst bepaalt principieel dat elke verdragspartij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat (artikelen 1 en 2 van de BLEU-tekst). Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen. De bescherming vindt men terug in de artikelen 3 tot 6.

Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie en van meest begunstigde natie. Het sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 4 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de contracterende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoire is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade ingevolge geweld.

Artikel 5 regelt de overmakingen van alle betalingen inzake investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer met een eventuele vergunning als principe geldt.

Artikel 6 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van investeerders met deze nationaliteit, indien die partij of instelling schadevergoeding heeft uitbetaald aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

In artikel 8 worden de bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij werden gesloten, bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 9 en 11 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen inzake de interpretatie en de toepassing van deze typeovereenkomst.

Indien een minnelijke schikking onmogelijk blijkt te zijn, bepaalt artikel 9 dat door een arbitrage-rechtscollege een definitieve en bindende uitspraak over het geschil wordt gedaan. Geen enkele contracterende partij kan hierbij aanvoeren dat de investeerder vergoed wordt door een verzekering of garantie.

Artikel 11 bepaalt dat, na de mislukking van een minnelijke schikking via diplomatieke weg en via een gemengde commissie, een college van drie scheidsrechters wordt aangesteld. Elke partij duidt één scheidsrechter aan. Deze twee scheidsrechters duiden in onderling overleg een derde scheidsrechter als voorzitter van het college aan. Deze voorzitter is een onderdaan van een derde Staat. Indien de scheidsrechters niet op deze wijze kunnen worden aangesteld, kan een partij zulk verzoek richten

tot de voorzitter of ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof. De uitspraken van het college van scheidsrechters zijn definitief en bindend.

Wat de bevordering van de investeringen betreft, kunnen nog de artikelen 7 en 10 vermeld worden, die de meest gunstige regels ervoor laten gelden. Artikel 7 bepaalt dit ten opzichte van de nationale wetgeving van de partijen en van de bestaande en toekomstige internationale of andere overeenkomsten tussen de partijen. Artikel 10 voorziet de clausule van de meest begunstigde natie.

Artikel 12 stelt de investeringen die aan deze overeenkomst voorafgaandelijk met die na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden eveneens beschermd.

Artikel 13 bepaalt de duur en de inwerkingtreding van deze overeenkomst. Een termijn van tien jaar geldt, die zonder voorafgaande opzegging stilzwijgend verlengd wordt. De typeovereenkomst treedt een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging in werking.

Vergelijking tussen de BLEU-typetekst en de overeenkomst met Algerije

– Inleiding

Daar waar tot dan toe onze voorstellen tot het sluiten van een akkoord ter wederzijdse bevordering en bescherming van de investeringen niet ontvankelijk waren, verklaarde de Algerijnse Regering zich in 1990 uiteindelijk bereid om de bepalingen van de typetekst te onderzoeken. Ze nam toen de op gang gebrachte economische hervormingen en de nieuwe wettelijke en reglementaire bepalingen terzake in overweging met het oog op het stimuleren zowel van de buitenlandse investeringen in Algerije als van de Algerijnse investeringen in het buitenland, met als uiteindelijk doel om geleidelijk te komen tot de invoering van een markteconomie.

In deze ontwikkeling zullen de investeringen van buitenlandse kapitalen op verscheidene wijzen worden aangemoedigd :

- de buitenlandse partners hebben de keuze tussen directe investeringen of gemeenschappelijke investeringen (joint-ventures) met Algerijnse partners zowel uit de publieke sector als uit de private sector ;
- in de filialen van openbare ondernemingen, wordt de deelname aan het maatschappelijk ka-

pitaal door buitenlandse investeerders niet beperkt, tenzij in de strategische sectoren (bvb. winning van koolwaterstofvelden) waar de 49% niet mag overschreden worden ;

- vrije zones zullen opgericht worden voor productie- en diensten- activiteiten ;
- een nieuwe code zal de algemene regels bepalen voor de buitenlandse investeerders, en er wordt gedacht aan specifieke verdragen tussen de staat en de promotors van bepaalde belangrijke investeringen.
- Verloop van de onderhandelingen en ondertekening

In deze gunstige context hebben de onderhandelingen van de gesloten overeenkomst tussen de BLEU en Algerije geen grote hinderpalen ondervonden, tenzij dan de wil van de Algerijnse onderhandelaren om de voordelen van dit akkoord te ontzeggen aan de investeringen gedaan in Algerije door natuurlijke personen of rechtspersonen uit de BLEU die het "belangrijkste centrum van hun economische belangen" niet in België of in Luxemburg zouden hebben. Dit voorstel was onaanvaardbaar en strookt helemaal niet met de praktijk van de internationale overeenkomsten.

De Algerijnse partners werden ervan overtuigd onze traditionele formule te aanvaarden voor de definitie van investeerders, en de inhoud van het aldus gesloten akkoord beantwoordt getrouw aan onze gangbare praktijk, en bevat traditionele garanties inzake de rechtvaardige en billijke behandeling van de investeringen, overeenkomstig de normen van het internationaal recht en de vrijheid tot overdracht, van verhaal naar een internationale arbitrage ingeval van betwistingen met betrekking tot investeringen.

De overeenkomst werd op 24 april 1991 in Algiers ondertekend.

Vergelijking tussen de BLEU-typetekst en de overeenkomst met Tunesië

– Inleiding

Tijdens de zesde sessie van de gemengde commissie BLEU-Tunesië (februari 1993) werd vastgesteld dat het verdrag tussen de BLEU en Tunesië tot aanmoediging van kapitaalinvesteringen en tot be-

scherming van de goederen en van de wisseling van brieven, ondertekend op 15 juli 1964 in Tunis, niet meer aangepast was aan de actuele praktijken.

– Relevantie voor het sluiten van een verdrag

Het was voor de BLEU in het kader van haar Afrika-beleid opportuun het oude akkoord te hernego-ciëren met Tunesië. In het oude verdrag waren er bvb. geen artikels voorzien betreffende de subrogatie of bevordering, was er geen notie van de behandeling van de meest begunstigde natie en van een procedure tot regeling van geschillen met mogelijkheid tot beroep op internationale arbitrage. Bovendien ontbraken de definities van de "investeerder" en "investering". België is traditioneel voorstander van het afsluiten van dergelijke akkoorden, die van groot belang zijn voor de bescherming van Belgische investeerders in het buitenland.

De doelstelling van een dergelijke overeenkomst is, naast het aanmoedigen van investeringen het bieden van garanties voor een maximale bescherming aan de investeerder, zoals de waarborg voor een billijke en rechtvaardige behandeling van de investering, de clausule van de meest begunstigde natie om discriminatie te voorkomen, een vergoedingsplicht bij eigendomsberovende maatregelen, de vrije overmaking van inkomsten en het creëren van een gepast juridisch kader waarbinnen investeringsgeschillen kunnen geregeld worden en waarbij de investeerder beroep kan doen op internationale arbitrage.

– Wettelijk kader

De "code d'incitations aux investissements" (code inzake het stimuleren van investeringen) was het voorwerp van wet 93/120 d.d. 27 december 1993 en vormde de aanzet voor de onderhandelingen. Het stimuleren van de particuliere en de overheidsinvesteringen is een sleutelbegrip in het economisch beleid van Tunesië.

De grootste nadelen die buitenlandse investeerders in Tunesië kunnen ondervinden zijn :

- de snelle uitholling van het concurrentievoordeel dat Tunesië heeft als investeringsgebied, onder de concurrentiedruk van landen als Polen, Roemenië, Turkije, Oekraïne, Bulgarije en Rusland ;

- de ver doorgedreven regelgeving (douane, code inzake arbeid en sociale zekerheid) en de starre Tunesische administratie (verblijfs- en arbeidsvergunningen, import en gebruik van wagens, aankoop van terreinen of bouwvergunningen) ;
- een niveau van productiviteit en opleiding van de arbeidskrachten dat voor verbetering vatbaar is ;
- de stijging van de loonkosten die nog in de hand wordt gewerkt door de sterkere koers van de dinar ;
- de vervoerkosten in het Middellandse-Zeegebied (het maritiem transport is in Tunesië nog steeds een monopolie van de staat) ;
- de moeilijke toegang tot de plaatselijke markt. Slechts 20% van de productie onder douanetoezicht mag ter plaatse worden verhandeld na het doorlopen van een ingewikkelde procedure.

De voordelen die doorgaans in verband worden gebracht met Tunesië, zijn voornamelijk :

- de economische en sociale stabiliteit ;
 - de aan de buitenlandse bedrijven toegekende fiscale voordelen (evenwel beperkt tot 10 jaar).
- Verloop van de onderhandelingen en ondertekening

Als basis voor de onderhandelingen werd een zgn. geïntegreerde tekst gebruikt, m.n. de Tunesische ontwerp tekst, behoudens een aantal artikels die voor de BLEU als essentieel beschouwd worden en waarvoor dan de eigen typetekst als basis werd genomen. De belangrijkste principes voor de BLEU werden vermeld :

- garanties voor een degelijke bescherming van de investeerder d.m.v. een billijke en rechtvaardige behandeling ;
- het voorzien van een adequate en effectieve schadeloosstelling bij onteigening ;
- de vrije overdracht van inkomsten ;
- de mogelijkheid van de investeerder om voor internationale arbitrage te kiezen in geval van een geschil met het gastland.

Op 7 juli 1995 werd een tweedaagse onderhandelingsronde te Brussel besloten met de parafering van een verdrag ter wederzijdse bescherming en bevordering van de investeringen tussen de BLEU en Tunesië.

Op 8 januari 1997 werd in Tunis de overeenkomst ondertekend.

– Bilaterale verdragen met andere landen

Tunesië heeft een reeks van dergelijke verdragen gesloten met o.a. Italië, Zweden, Turkije, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland, maar ook met Portugal, Spanje, Zwitserland en Nederland.

Vergelijking tussen de BLEU-typetekst en de overeenkomst met Egypte

– Inleiding

Reeds in januari 1976 werd de wens geuit aan Egyptische zijde een investeringsverdrag te sluiten. De onderhandelingen vonden plaats d.m.v. uitwisseling van brieven en op 28 februari 1977 werd een eerste verdrag ondertekend in Caïro.

Twintig jaar na de inwerkingtreding van het verdrag (september 1978) leek een actualisering van het bestaande verdrag noodzakelijk wegens de veranderde economische politiek van Egypte t.o.v. buitenlandse investeringen en de groeiende interesse van de Belgische bedrijfswereld.

– Waarom een heronderhandeling van het verdrag van 1977 ?

Het bestaande verdrag van 1977 werd afgesloten op een tijdstip dat Egypte nog een gesloten economische politiek voerde en vele reserves had ten opzichte van buitenlandse investeringen. Het wantrouwen dat was gecreëerd door de bezetting van Fransen en Britten tijdens de Suez-crisis was nog niet weggeëbd.

Vandaag voert het land een meer liberale politiek met deregulering en privatisering van bedrijven. Men tracht zich in te schakelen in de wereldeconomie en is daardoor veel opener geworden ten opzichte van buitenlandse investeringen en streeft ook een diversifiëring ervan na.

De inhoud van de tekst van het nieuwe verdrag weerspiegelt deze nieuwe situatie. Zo stond men

bvb. in 1977 afkerig ten opzichte van internationale arbitrage net omwille van de angst voor het westers imperialisme. Bovendien is onze BLEU-type-tekst intussen vernieuwd, waar in 1977 nog het oude model werd gebruikt als onderhandelingsrichtsnoer.

– Verloop van de onderhandelingen en ondertekening

Langs Belgische zijde werden enerzijds amendementen op zeven artikels (3, 4, 5, 6, 7, 9 en 12) voorgesteld. Het betrof o.a. verduidelijkingen inzake vrije transfer van investeringsgebonden gelden, inzake intrestberekening van schadeloosstellingen na onteigening, subrogatie ten voordele van de Nationale Delcredere Dienst en internationale arbitrage. Deze amendementen werden na toelichting door de Egyptische zijde aanvaard.

Anderzijds werden een aantal artikels van het bestaande BLEU-Egyptisch verdrag van 1977 vervangen door corresponderende, vernieuwde artikels uit het huidig BLEU-model. Soms werd een artikel volledig overgenomen, soms werd het in andere bewoordingen maar in dezelfde geest ingevoerd. Zo bvb wat betreft de definities van territorium, investeerders en investeringen, de geschillenregeling tussen een investeerder en een Partij van het akkoord. De principes van "nationale"-behandeling en "meest begunstigde natie"-behandeling werden uitdrukkelijk geformuleerd.

Van 11 tot en met 13 januari 1999 werden er in Caïro onderhandelingen gevoerd ter actualisering van het "oude" verdrag, waarna een compromis-tekst werd geparafeerd.

Net voor de ondertekening werden schriftelijk door de Egyptische autoriteiten nog enkele toevoegingen aangebracht in artikel 13, o. a. dat het oude verdrag zal worden vervangen als het nieuwe in werking zal treden.

Tijdens een economische zending o.l.v. Prins Filip werd dan het verdrag in Caïro ondertekend op 28 februari 1999.

– De wetgeving

Egypte heeft een erg liberale investeringsregeling. Buitenlandse investeerders beschikken over de mogelijkheid om ondernemingen in volle eigendom op te richten en de volledige vrijheid van kapitaalverkeer. De "Investment Law" van 1997 sluit

enkel de activiteitsgebieden ; militaire producten, tabak en projecten in de Sinaï uit.

Een buitenlandse investering is onderworpen aan de toelating van de "General Authority for Investment" (GAFI) en kan 100% van een project bedragen. Egypte garandeert bovendien de investering tegen elk risico voor onteigening of nationalisering van de opgerichte ondernemingen en sluit elke discriminatie tussen nationale en buitenlandse investeringen uit. Egypte kent een belastingvrijstelling toe op de inkomsten van de onderneming gedurende een periode van vijf jaar, te rekenen vanaf het eerste dienstjaar dat volgt op het begin van de productie. Projecten in de nieuwe industriezones, de nieuwe stedelijke gemeenschappen en de geïsoleerde zones genieten vrijstelling van belasting gedurende 10 jaar, terwijl die buiten de Nijlvallei 20 jaar zijn vrijgesteld. Akten voor oprichting van vennootschappen, voor hypotheek en leningsovereenkomsten zijn vrij van zegelrecht, belastingen en notarishonoraria gedurende 3 jaar, te rekenen vanaf de datum van registratie in het handelsregister. Douanerechten op goederen, ingevoerd met het oog op de expansie van het bedrijf zijn beperkt tot 5%. Buitenlandse investeerders kunnen bovendien ook projecten realiseren in de Egyptische vrije zones die door de "Investment Law" worden geregeld en die voor een aantal doelstellingen als offshorezones worden beschouwd. Ingevoerde producten zijn er vrij van invoerrechten en andere douanereglementeringen. Tot slot kunnen buitenlandse particulieren krachtens de wet nr 56 van 1988 gronden verwerven in Egypte.

– Verdragen met andere landen

Egypte heeft reeds bilaterale investeringsverdragen afgesloten met onze voornaamste Europese partners en buurlanden, met name Nederland, Groot-Brittannië, Frankrijk en Duitsland. Ook met Zwitserland (1973), Italië (1975) en de Verenigde Staten (1982) zouden er gelijkaardige verdragen bestaan.

Vergelijking tussen de BLEU-typetekst en de overeenkomst met Marokko

– Inleiding

Reeds op 28 april 1965 werd er tussen de BLEU en Marokko een overeenkomst ondertekend tot aanmoediging van kapitaalinvesteringen en tot bescherming van de goederen. Dit verdrag is op 18 oktober 1967 in werking getreden. Na twee periodes van 10 jaar dat het verdrag in werking is ge-

weest, stelden beide partijen zich de vraag naar de opportuniteit om het verdrag te herzien en aan de actualiteit aan te passen.

– Waarom een hernegotiatie van het reeds bestaande verdrag van 1965 ?

Sedert de ondertekening van het eerste verdrag met Marokko is de praktijk in ons land bij het afsluiten van dergelijke overeenkomsten gevoelig geëvolueerd. Niet alleen zijn intussen ook de Gewesten betrokken bij de totstandkoming van zulk verdrag dat een gemengd karakter heeft gekregen, ook sommige artikels werden vervolledigd om op een efficiëntere manier de fundamentele rechten van de investeerders te garanderen.

Deze overeenkomst behelsde voornamelijk de nationalisatiemaatregelen, voorzag niet in de mogelijkheid een geschil ter beslechting voor te leggen aan het ICSID (Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) en het werd zelfs niet uitdrukkelijk toepasselijk verklaard op de onrechtstreekse en minderheidsdeelnemingen.

Voor een aantal vragen zoals die betreffende het na de onafhankelijkheid bij Marokko ingedeelde grondgebied moest op het tijdstip van de onderhandelingen nog een regeling worden gevonden, wat sedertdien gebeurd is. Een aantal positieve gegevens vestigen de aandacht op Marokko als investeringsland. De Marokkaanse regering heeft in de loop der jaren op het stuk van haar wetgeving evenwel inspanningen gedaan om de buitenlandse investeringsvoorwaarden te verbeteren. Overwogen zou kunnen worden sommige gegevens van de "Code des Investissements" (Code inzake Investerings) in een gewijzigde overeenkomst op te nemen en ze derhalve bij wijze van verbintenis door de betrokken staten te laten vastleggen, zodat ze niet langer het feit zijn van één interne wetgeving.

Dat de werking van een zodanige ingreep in de praktijk veeleer beperkt is, doet niets af aan het politieke belang ontleend aan het onderhandelen over en de ondertekening van een nieuwe overeenkomst : ze zou een gunstige weerslag hebben en het imago van ons land in Marokko ten goede komen.

– Verloop van de onderhandelingen en ondertekening

Na de eerste ronde (september 1991) kon Marokko (nog) niet instemmen met de BLEU-voorstellen inzake het opnemen van bepalingen m.b.t. o.a. :

- het verplicht naleven van contractuele verbintenissen aangegaan onder een specifieke overeenkomst ;
- de vrije keuze voor de investeerder inzake rechtspraak en
- de erkenning van de algemeen aanvaarde beginselen van internationaal recht.

Voor de start van de tweede ronde werden er dan ook veel voorstellen tot deblokking gedaan via briefuitwisseling.

Aan het einde van de tweede ronde (april 1993) en na de parafering wenste de BLEU enkele aanpassingen aan de tekst aan te brengen, meer specifiek in artikel 11 (geschillen tussen een investeerder en een Overeenkomstluidende Partij – het beroep doen op het Internationaal Centrum voor Regeling van Investeringsgeschillen) en 12 (vroegere investeringen). Aangezien de Marokkaanse delegatie hiertegen heel wat bezwaren had, heeft de BLEU diverse malen schriftelijk alternatieve voorstellen met betrekking tot genoemde artikels ingediend.

Uiteindelijk maakte Marokko in april 1995 een "geïntegreerde tekst" over, die echter op diverse plaatsen afweek van de eerder geparafeerde tekst waarover reeds consensus bestond. Een nieuwe onderhandelingsronde bleek nodig te zijn om een compromis te vinden, waar alle principes van de BLEU, met inbegrip van deze van de Gewesten, in terug te vinden waren.

In september 1991 en april 1993 werden hiertoe onderhandelingen gevoerd om een geactualiseerde overeenkomst te sluiten, die tijdens de laatste ronde werd geparafeerd. Nadien wensten beide partijen nog aanpassingen aan de tekst aan te brengen, waardoor een derde onderhandelingsronde zich opdroeg, die werd gehouden op 16 en 17 december 1996. De ondertekening vond plaats in Rabat op 13 april 1999.

2. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht zijn advies uit op 31 mei 2001, en had enkele procedurele en logistieke opmerkingen op het voorontwerp van decreet. Hierna volgt een bespreking van dit advies.

Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) werd aangevraagd. Het werd

op 16 juli 2001 uitgebracht en is positief. Het werd als bijlage bij deze memorie gevoegd.

In een algemene opmerking stelt de Raad van State dat, om de vrijheid van de leden van het Vlaams Parlement bij het stemmen geheel te waarborgen, voor elke overeenkomst een afzonderlijk ontwerp van goedkeuringsdecreet moet ingediend worden. Ik meen dat hierop niet ingegaan moet worden. In het ontwerp van decreet is immers voor elke overeenkomst een afzonderlijk artikel opgenomen. De leden van het Vlaams Parlement hebben dus de kans om één overeenkomst of meerdere overeenkomsten af te wijzen door tegen één artikel of meerdere artikelen te stemmen.

De opmerkingen over de voordrachtformule en de ondertekening van het ontwerp van decreet werden conform de omzendbrief VR 2000/4 d.d. 8 september 2000 aangepast.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

*De Vlaamse minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Ambtenarenzaken
en Buitenlands Beleid,*

Paul VAN GREMBERGEN

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991,

de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997,

de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Caïro op 28 februari 1999, en met

de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999

DE VLAAMSE REGERING,

Op het gezamenlijk voorstel van de leden van de Vlaamse regering ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 3

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 4

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Caïro op 28 februari 1999, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 5

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

*De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting,
Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden,*

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie,

Steve STEVAERT

De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen,

Mieke VOGELS

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking,

Bert ANCIAUX

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

De Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme,

Renaat LANDUYT

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport,

Johan SAUWENS

De Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media,

Dirk VAN MECHELEN

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIE

ADVIES 31.593/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 27 april 2001 door de minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met

- de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991,
- de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997,
- de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Cairo op 28 februari 1999,

en met

- de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999";

heeft op 31 mei 2001 het volgende advies gegeven :

VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

Krachtens artikel 5, § 2, a, van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen wint de Vlaamse regering het advies van de Sociaal-Economische-Raad voor Vlaanderen (SERV) in over, onder meer, alle voorontwerpen van decreet die een sociaal-economische dimensie hebben. Enkel voor wat betreft voorontwerpen van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap wordt hierop in die bepaling een uitzondering gemaakt.

Gelet op de economische implicaties van de goed te keuren overeenkomst, diende het voorliggende voorontwerp van decreet om advies aan de SERV te worden voorgelegd (1). Uit geen enkel stuk van het aan de Raad van State, afdeling wetgeving, bezorgde dossier blijkt dat zulks is gebeurd.

De hierna volgende opmerkingen worden dan ook gemaakt onder het voorbehoud dat alsnog aan het vernoemde vormvereiste wordt voldaan.

ALGEMENE OPMERKING

Om de vrijheid van de leden van het Vlaams Parlement bij het stemmen geheel te waarborgen, behoort voor elke overeenkomst een afzonderlijk ontwerp van goedkeurings-decreet te worden ingediend.

(1) Een instemmingsdecreet kan immers niet worden gezien los van de inhoud van het goed te keuren verdrag.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Het voorontwerp dient op de twee volgende punten te worden aangepast aan de omzendbrief VR 2000/4 van 8 september 2000 betreffende de wetgevingstechniek.

1. In de voordrachtformule dient enkel de - in de regel functioneel bevoegde - minister te worden vermeld die het voorontwerp van decreet voorstelt en die wordt belast met de indiening van het ontwerp bij het Vlaams Parlement (randnummer 94 van de omzendbrief) (2).

2. Het indieningsbesluit wordt ondertekend door de minister-president en door de functioneel bevoegde ministers, of alleen door de minister-president wanneer die ook de enige functioneel bevoegde minister is (randnummers 198 en 258 van de omzendbrief).

(2) Wanneer verschillende ministers bevoegd zijn en de tekst voorstellen, worden uiteraard al die ministers in orde van voorrang vermeld.

31.593/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT,	staatsraden,
	J. SMETS,	
	G. SCHRANS,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. E. VANHERCK, referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
VAN VLAANDEREN

Brussel, 16 juli 2001
AG/SW/01-87

De heer Herbert TOMBEUR
Directeur
Adm. Buitenlands Beleid
Boudewijnlaan 30

1000 BRUSSEL

Betreft : Definitieve goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomsten tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en respectievelijk Algerije, Tunesië, Egypte en Marokko, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen.
Uw brief van 6 juli '01.

Geachte Heer,

De Vlaamse sociale partners zijn zich bewust van het belang van internationale investeringsakkoorden.

Het Dagelijks Bestuur van de SERV heeft het ontwerp van decreet gelezen en sluit zich daar bij aan.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn geweest, teken ik,

Met de meeste hoogachting,

Pieter KERREMANS,
Administrateur-generaal

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Algiers op 24 april 1991, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 3

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Tunis op 8 januari 1997, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 4

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische republiek Egypte inzake de wederzijdse bevordering en be-

scherming van investeringen, ondertekend in Caïro op 28 februari 1999, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 5

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en het koninkrijk Marokko inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Rabat op 13 april 1999, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 24 september 2001.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

*De Vlaamse minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Ambtenarenzaken
en Buitenlands Beleid,*

Paul VAN GREMBERGEN

BIJLAGEN

OVEREENKOMST
TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE
EN
DE ALGERIJNSE DEMOKRATISCHE VOLKSREPUBLIC
INZAKE DE WEDERZIJDS BEVORDERING
EN
BESCHERMING VAN INVESTERINGEN

DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIE,
krachtens bestaande overeenkomsten mede uit de naam van de
Regering van het Groothertogdom Luxemburg

en

DE REGERING VAN DE ALGERIJNSE DEMOKRATISCHE VOLKSREPUBLIC

VERLANGEND hun economische samenwerking te ontwikkelen door
gunstige voorwaarden te scheppen voor de verwezenlijking
van investeringen door onderdanen van een
Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied
van de andere Overeenkomstsluitende Partij,

ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT :

ARTIKEL 1

DEFINITIES

Voor de toepassing van deze Overeenkomst,

1. betekent het begrip "investeerders" :

- a) de "onderdanen", dit wil zeggen elke natuurlijke persoon die volgens de Belgische, Luxemburgse of Algerijnse wetgeving onderdaan is van België, van Luxemburg of die de Algerijnse nationaliteit heeft;
- b) de "vennootschappen", dit wil zeggen elke rechtspersoon die is opgericht overeenkomstig de Belgische, Luxemburgse of Algerijnse wetgeving en die zijn maatschappelijke zetel heeft op het grondgebied van België, van Luxemburg of van Algerije.

2. betekent het begrip "investering" om het even welke vorm van activa en elke rechtstreekse of onrechtstreekse inbreng in speciën, in natura of in werk, die worden belegd of herbelegd in om het even welke economische sektor.

Als investeringen in de zin van deze overeenkomst gelden namelijk, maar niet uitsluitend :

- a) de roerende en onroerende goederen alsook alle andere zakelijke rechten, zoals hypotheken, voorrechten, panden, vruchtgebruik en gelijkaardige rechten;
- b) de aandelen, deelbewijzen en alle andere vormen van deelneming, zelfs minoritair of onrechtstreeks, in vennootschappen die zijn opgericht op het grondgebied van een Overeenkomstsluitende Partij;
- c) de obligaties, vorderingen en rechten op enige prestatie met economische waarde;
- d) de auteursrechten, rechten van industriële eigendom, technische procédés, gedeponeerde namen en handelsfondsen;
- e) de publiekrechtelijke of contractuele concessies (waaronder die op het gebied van de prospectie, de teelt, de ontginning of winning van natuurlijke rijkdommen) voor wat de rechten betreft die rechtstreeks voortvloeien uit tussen de investeerder concessiehouder en de concessiegever afgesloten contracten.

Veranderingen van de juridische vorm waarin de activa en kapitalen werden geïnvesteerd of geherinvesteerd brengen hun kwalifikatie als "investering" als bedoeld in deze Overeenkomst niet in het gedrang.

3. betekent het begrip "inkomsten" de bedragen die voortvloeien uit een investering, en namelijk maar niet uitsluitend, de winsten, intresten, kapitaalaangroei, dividenden, royalties of vergoedingen.

ARTIKEL 2

BEVORDERING VAN INVESTERINGEN.

Elke Overeenkomstsluitende Partij moedigt de investeringen op haar grondgebied door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij aan en laat die investeringen toe in overeenstemming met haar wetgeving.

Naast andere maatregelen tot aanmoediging van de investeringen, laat elke Overeenkomstsluitende Partij in het bijzonder het sluiten en uitvoeren toe van licentiecontracten en van akkoorden inzake commerciële, administratieve of technische bijstand, voor zover die activiteiten verband houden met investeringen.

ARTIKEL 3

BESCHERMING VAN DE INVESTERINGEN.

1. Alle rechtstreekse en onrechtstreekse investeringen door investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij genieten op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij een billijke en rechtvaardige behandeling.

2. Tenzij maatregelen nodig zijn ter handhaving van de openbare orde, genieten die investeringen een voortdurende zekerheid en bescherming, met uitsluiting van elke ongerechtvaardigde of discriminatoire maatregel die, in rechte of in feite, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de vereffening ervan zou kunnen belemmeren.

3. De in de paragrafen 1 en 2 omschreven behandeling en bescherming zijn ten minste gelijk aan die welke de investeerders van een derde Staat genieten en mogen in geen geval minder gunstig zijn dan die welke het internationaal recht waarborgt.

4. Die behandeling en bescherming strekken zich evenwel niet uit tot de voorrechten die een Overeenkomstsluitende Partij toekent aan investeerders van een derde Staat, op grond van haar lidmaatschap of associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een internationale economische organisatie van enige andere aard.

ARTIKEL 4

EIGENDOMBEROVENDE OF -BEPERKENDE MAATREGELEN.

Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe geen enkele maatregel tot onteigening of nationalisatie te treffen, noch enige andere maatregel die tot gevolg zou hebben dat aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij rechtstreeks of onrechtstreeks het bezit zou worden ontnomen van de investeringen die hen toebehoren op haar grondgebied.

2. Wanneer een afwijking van paragraaf 1 wordt gerechtvaardigd door het openbaar nut, de veiligheid of het nationaal belang, dan moeten de volgende voorwaarden vervuld worden

- a) de maatregelen worden genomen volgens wettelijke procedures;
- b) ze zijn noch discriminatoir, noch strijdig met een bijzondere verbintenis;
- c) ze gaan vergezeld van maatregelen die voorzien in de betaling van een aangepaste en reële schadeloosstelling.

3. Het bedrag van de schadeloosstelling moet overeenstemmen met de werkelijke waarde van de betrokken investering op de dag vòòr de datum waarop de maatregelen worden getroffen of bekendgemaakt.

De schadeloosstelling wordt betaald in een overeen te komen convertibele munt, bij voorkeur in de munt van de Staat waartoe de investeerder behoort. Ze wordt onverwijld uitgekeerd en kan vrij worden overgemaakt.

Bij achterstal van betaling, brengt ze interest op tegen de officiële rentevoet van het Bijzonder Trekkingsrecht, zoals die door het Internationaal Monetair Fonds wordt vastgesteld voor de datum waarop de schadeloosstelling eisbaar wordt.

4. Voor de in dit artikel behandelde kwesties verleent elke Overeenkomstsluitende Partij aan de investeerders van de andere Partij een behandeling die ten minste gelijk is aan die welke ze op haar grondgebied geeft aan de investeerders van de meest begunstigde natie. Die behandeling is in geen geval minder gunstig dan die welke het internationale recht waarborgt.

ARTIKEL 5

OVERMAKINGEN.

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij die op haar grondgebied investeringen hebben verricht, de vrije overmaking van hun liquide middelen, en inzonderheid van :

- a) de inkomsten uit de investeringen, met inbegrip van de winsten, interesten, kapitaalsopbrengsten, dividenden, royalties;
- b) de bedragen die nodig zijn voor de terugbetaling van regelmatig aangegane leningen;
- c) de opbrengst van schuldvorderingen of van een gehele of gedeeltelijke vereffening van de investeringen, met inbegrip van de meerwaarden of verhogingen van het geïnvesteerde kapitaal;
- d) de ingevolge artikel 4 betaalde schadeloosstellingen;
- e) de retributies en andere betalingen ingevolge licentierechten of commerciële, administratieve of technische bijstand.

2. De onderdanen van een Overeenkomstsluitende Partij die uit hoofde van een toegelaten investering op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij mogen werken, mogen tevens een passend deel van hun loon overmaken naar hun land van oorsprong.

3. De in de leden 1 en 2 bedoelde overmakingen gebeuren tegen de wisselkoers die van toepassing is op de datum van overmaking en overeenkomstig de deviezenreglementering die van kracht is in de Staat op wiens grondgebied de investering werd gedaan.

4. Elke Overeenkomstsluitende Partij levert de nodige vergunningen af om ervoor te zorgen dat de overmakingen onverwijld kunnen gebeuren, zonder andere lasten dan de gebruikelijke taksen en kosten.

De in dit artikel vermelde waarborgen zijn ten minste gelijk aan die welke in gelijkaardige gevallen worden gegeven aan de investeerders van de meest begunstigde natie.

ARTIKEL 6

SUBROGATIE.

1. Indien een Overeenkomstsluitende Partij of een openbare instelling ervan vergoedingen uitbetaalt aan eigen investeerders op grond van een garantie voor een investering, dan erkent de andere Overeenkomstsluitende Partij dat de rechten van de schadeloosgestelde investeerders zijn overgedragen aan de Overeenkomstsluitende Partij of de betrokken openbare instelling, die als verzekeraar is opgetreden.

Net als de investeerders, en binnen de grenzen van de overgedragen rechten, kan de verzekeraar door subrogatie de rechten van deze investeerders doen gelden en de erop betrekking hebbende vorderingen uitoefenen.

De subrogatie in de rechten strekt zich ook uit tot de rechten tot overmaking en arbitrage vermeld in de artikelen 5 en 9.

Die rechten kunnen door de verzekeraar worden uitgeoefend ten belope van de hoegrootheid van het risico die door de garantie wordt gedekt, en door de investeerder die de verzekering geniet, ten belope van de hoegrootheid van het risico die niet wordt gedekt.

2. In verband met de overgedragen rechten kan de andere Overeenkomstsluitende Partij aan de verzekeraar die in de rechten van de schadeloosgestelde investeerder is getreden, de verplichtingen opleggen die wettelijk of contractueel op die investeerder rusten.

ARTIKEL 7

TOEPASBARE REGELS.

Als een kwestie in verband met de investeringen niet alleen door deze Overeenkomst maar ook door de nationale wetgeving van een Overeenkomstsluitende Partij wordt geregeld, of door internationale overeenkomsten waarbij de Partijen partij zijn of worden, dan kunnen de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij zich beroepen op de bepalingen die voor hen het gunstigst zijn.

ARTIKEL 8

BIJZONDERE OVEREENKOMSTEN.

1. Investeringsen waarvoor een specifiek akkoord werd gesloten tussen een Overeenkomstsluitende Partij en investeerders van de andere Partij, zijn onderworpen aan de bepalingen van deze Overeenkomst en aan die van het specifieke akkoord.
2. Elke Overeenkomstsluitende Partij leeft steeds de verbintenissen na die ze tegenover investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij is aangegaan.

ARTIKEL 9

REGLING VAN GESCHILLEN MET BETREKKING TOT DE INVESTERINGEN.

1. Van elk investeringsgeschil tussen een Overeenkomstsluitende Partij en een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij wordt door de meest gerede partij schriftelijk kennis gegeven.
In de mate van het mogelijke wordt dat geschil op minnelijke wijze geregeld tussen de partijen bij het geschil.
2. Bij gebrek aan een minnelijke regeling tussen de partijen bij het geschil, rechtstreeks of via een verzoeningsprocedure langs diplomatieke weg, binnen zes maanden na de kennisgeving, wordt het geschil op verzoek van één der partijen bij het geschil voor arbitrage voorgelegd aan het Internationaal Centrum voor Regeling van Investeringsgeschillen (I.C.S.I.D.), dat is opgericht door het "Verdrag tot regeling van investeringsgeschillen tussen Staten en onderdanen van andere Staten", ter ondertekening opengesteld te Washington op 18 maart 1965, zodra elke Overeenkomstsluitende Staat tot dat Verdrag is toegetreden. Zolang die laatste voorwaarde niet is vervuld, stemt elke Overeenkomstsluitende Partij ermee in dat het geschil aan arbitrage wordt onderworpen volgens de regels van het Aanvullende Mechanisme van het I.C.S.I.D.
Met dat doel geeft elke Overeenkomstsluitende Partij haar voorafgaande en onherroepelijke toestemming om elk geschil aan die arbitrage te onderwerpen. Die toestemming houdt in dat zij niet zal eisen dat de interne administratieve of juridische procedures worden uitgeput.

3. Geen Overeenkomstsluitende Partij, die partij is bij een geschil, zal in enig stadium van de arbitrageprocedure of van de uitvoering van een scheidsrechterlijke uitspraak als verweer aanvoeren dat de investeerder die tegenpartij is bij het geschil, een vergoeding ter uitvoering van een verzekeringspolis of van de in artikel 6 van deze Overeenkomst vermelde garantie heeft ontvangen, die het geheel of een gedeelte van zijn verliezen dekt.

4. Het scheidsgerecht beslist op grond van het nationale recht van de Overeenkomstsluitende Partij die partij is bij het geschil en de investering op haar grondgebied heeft, met inbegrip van de regels inzake wetskonflikten, van de bepalingen van deze Overeenkomst, de bepalingen van het specifieke akkoord dat eventueel werd gesloten met betrekking tot de investering, en de beginselen van internationaal recht.

5. De arbitragebeslissingen zijn definitief en bindend voor de partijen bij het geschil. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe ze uit te voeren overeenkomstig haar nationale wetgeving.

ARTIKEL 10

MEEST BEGUNSTIGDE NATIE.

Voor alle kwesties met betrekking tot de behandeling van investeringen genieten de investeerders van elke Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Partij de behandeling van de meest begunstigde natie.

ARTIKEL 11

GESCHILLEN TUSSEN OVEREENKOMSTSLUITENDE PARTIJEN INZAKE INTERPRETATIE OF TOEPASSING.

1. Elk geschil betreffende de interpretatie of de toepassing van deze Overeenkomst moet zo mogelijk worden geregeld langs diplomatieke weg.

2. Bij gebrek aan een regeling langs diplomatieke weg binnen een termijn van zes maanden na de datum waarop van het geschil kennis is gegeven, wordt het op verzoek van één van de

Overeenkomstsluitende Partijen onderworpen aan een arbitrageprocedure die voor elk geval apart als volgt wordt ingesteld :

Elke Overeenkomstsluitende Partij wijst een scheidsrechter aan binnen een termijn van twee maanden vanaf de datum waarop één van de Overeenkomstsluitende Partijen de andere in kennis heeft gesteld van haar voornemen het geschil aan arbitrage te onderwerpen. Binnen twee maanden na hun aanwijzing wijzen de twee scheidsrechters in onderling overleg een onderdaan van een derde Staat aan als voorzitter van het scheidsgerecht.

Indien deze termijnen worden overschreden, kan één van de Overeenkomstsluitende Partijen de Secretaris-generaal van de Organisatie der Verenigde Naties verzoeken de scheidsrechter of scheidsrechters te benoemen, die nog niet aangewezen werden.

Indien de Secretaris-generaal onderdaan is van een Overeenkomstsluitende Partij, of als hij om een andere reden verhinderd is, wordt de Adjunct-Secretaris-generaal, die het hoogst in anciënniteit is, verzocht die benoeming te doen.

3. Het aldus samengestelde scheidsgerecht stelt zijn eigen procedureregels vast. Zijn beslissingen worden bij meerderheid van stemmen genomen en zijn definitief en bindend voor de Overeenkomstsluitende Partijen.

In voorkomend geval, zal elke Overeenkomstsluitende Partij het scheidsgerecht mogen verzoeken de interpretatie van zijn beslissingen te bevestigen.

4. Elke Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten die zijn verbonden aan de aanwijzing van haar scheidsrechter. Behalve wanneer het scheidsgerecht daar anders over beslist, worden de uitgaven met betrekking tot de aanwijzing van de derde scheidsrechter en de werkingskosten van het scheidsgerecht gelijkelijk gedragen door de Overeenkomstsluitende Partijen.

ARTIKEL 12

VOORAFGAANDE INVESTERINGEN.

Deze Overeenkomst is ook van toepassing op de investeringen verricht vóór haar inwerkingtreding door investeerders van één Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Partij, op voorwaarde dat die investeringen in overeenstemming

zijn met de wetten en reglementen van die laatste Partij, die van kracht zijn op de datum van ondertekening van deze Overeenkomst.

ARTIKEL 13

INWERKINGTREDING EN DUUR.

1. Deze Overeenkomst treedt in werking één maand na de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen hun akten van bekrachtiging hebben uitgewisseld.

Ze blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar.

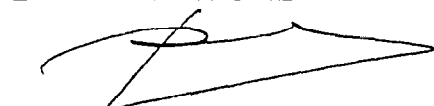
Tenzij een Overeenkomstsluitende Partij ze ten minste zes maanden vòòr het einde van de geldigheidstermijn opzegt, wordt ze telkens stilzwijgend verlengd voor een nieuwe termijn van tien jaar, en elke Overeenkomstsluitende Partij heeft het recht ze op te zeggen met kennisgeving ten minste zes maanden vòòr het einde van de lopende geldigheidstermijn.

2. Investerings die vòòr de datum van beëindiging van deze Overeenkomst werden verricht, blijven onder haar toepassing vallen gedurende een termijn van tien jaar na die datum.

TEN BLIJKE, WAARVAN, de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe gemachtigd door hun onderscheiden regering, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

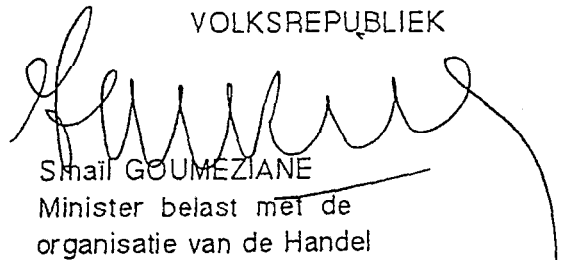
GEDAAN te Algiers op 24 april 1991 in twee oorspronkelijke exemplaren in de Nederlandse, de Franse en de Arabische taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk rechtsgeldig.

VOOR
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE

Robert URBAIN
Minister van Buitenlandse Handel

VOOR DE REGERING
VAN DE ALGERIJNSE DEMOKRATISCHE
VOLKSREPUBLIEK

Smail GOUMEZIANE
Minister belast met de
organisatie van de Handel

ACCORD
ENTRE L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE
ET LA
REPUBLIQUE ALGERIENNE DEMOCRATIQUE ET POPULAIRE
CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET
LA PROTECTION RECIPROQUES
DES INVESTISSEMENTS

LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DE BELGIQUE,
agissant tant en son nom qu'en celui du
Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg,
en vertu d'accords existants,

et

LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE ALGERIENNE DEMOCRATIQUE
ET POPULAIRE

DESIREUX de renforcer leur coopération économique en créant des
conditions favorables à la réalisation d'investissements par des
ressortissants de l'une des Parties contractantes sur le territoire
de l'autre Partie contractante,

SONT CONVENUS DE CE QUI SUIT :

ARTICLE 1.

DEFINITIONS.

Pour l'application du présent Accord,

1. le terme "investisseurs" désigne :

- a) les "nationaux", c'est-à-dire, toute personne physique qui, selon la législation des Etats contractants, est considérée comme citoyen de la Belgique, du Luxembourg ou ayant la nationalité algérienne;
- b) les "sociétés", c'est-à-dire, toute personne morale constituée conformément à la législation belge, luxembourgeoise ou algérienne, et ayant son siège social sur le territoire de la Belgique, du Luxembourg ou de l'Algérie.

2. le terme "investissements" désigne tout élément d'actif quelconque et tout apport direct ou indirect en numéraire, en nature ou en services, investi ou réinvesti dans tout secteur d'activité économique, quel qu'il soit.

Sont considérés notamment, mais non exclusivement, comme des investissements au sens du présent Accord :

- a) les biens meubles et immeubles ainsi que tous autres droits réels tels que hypothèques, privilèges, gages, usufruit et droits analogues;
- b) les actions, parts sociales et toutes autres formes de participations, même minoritaires ou indirectes, aux sociétés constituées sur le territoire de l'une des Parties contractantes;
- c) les obligations, créances et droits à toutes prestations ayant une valeur économique;
- d) les droits d'auteur, les droits de propriété industrielle, les procédés techniques, les noms déposés et le fonds de commerce;
- e) les concessions de droit public ou contractuelles (notamment celles relatives à la prospection, la culture, l'extraction ou l'exploitation de ressources naturelles) pour ce qui touche aux droits résultant directement des conventions conclues entre l'investisseur concessionnaire et le concédant.

Aucune modification de la forme juridique dans laquelle les avoirs et capitaux ont été investis ou réinvestis n'affecte leur qualification d'investissements au sens du présent Accord.

3. le terme "revenus" désigne les sommes produites par un investissement et notamment, mais non exclusivement, les bénéfices, intérêts, accroissements de capital, dividendes, royalties ou indemnités.

ARTICLE 2.

PROMOTION DES INVESTISSEMENTS.

Chacune des Parties contractantes encourage les investissements sur son territoire par des investisseurs de l'autre Partie contractante et admet ces investissements en conformité de sa législation.

Entre autres mesures d'encouragement des investissements, chaque Partie contractante autorise la conclusion et l'exécution de contrats de licence et de conventions d'assistance commerciale, administrative ou technique, pour autant que ces activités aient un rapport avec les investissements.

ARTICLE 3.

PROTECTION DES INVESTISSEMENTS.

1. Tous les investissements, directs ou indirects, effectués par des investisseurs de l'une des Parties contractantes, jouissent, sur le territoire de l'autre Partie contractante, d'un traitement juste et équitable.

2. Sous réserve des mesures nécessaires au maintien de l'ordre public, ces investissements jouissent d'une sécurité et d'une protection constantes, excluant toute mesure injustifiée ou discriminatoire qui pourrait entraver, en droit ou en fait, leur gestion, leur entretien, leur utilisation, leur jouissance ou leur liquidation.

3. Le traitement et la protection définis aux paragraphes 1 et 2 du présent article sont au moins égaux à ceux dont jouissent les investisseurs d'un Etat tiers et ne sont, en aucun cas, moins favorables que ceux reconnus par le droit international.

4. Toutefois, ce traitement et cette protection ne s'étendent pas aux privilèges qu'une Partie contractante accorde aux investisseurs d'un Etat tiers, en vertu de sa participation ou de son association à une zone de libre échange, une union douanière, un marché commun ou toute autre forme d'organisations économiques régionales.

ARTICLE 4.

MESURES PRIVATIVES ET RESTRICTIVES DE PROPRIETE.

1. Chacune des Parties contractantes s'engage à ne prendre aucune mesure d'expropriation ou de nationalisation ni aucune autre mesure dont l'effet est de déposséder directement ou indirectement les investisseurs de l'autre Partie contractante des investissements qui leur appartiennent sur son territoire.

2. Si des impératifs d'utilité publique, de sécurité ou d'intérêt national justifient une dérogation au paragraphe 1 du présent article, les conditions suivantes doivent être remplies :

- a) les mesures sont prises selon une procédure légale;
- b) elles ne sont ni discriminatoires, ni contraires à un engagement spécifique;
- c) elles sont assorties de dispositions prévoyant le paiement d'une indemnité adéquate et effective.

3. Le montant des indemnités correspondra à la valeur réelle des investissements concernés à la veille du jour où les mesures ont été prises ou rendues publiques.

Les indemnités sont réglées dans une monnaie convertible à convenir, de préférence dans celle de l'Etat auquel appartient l'investisseur.

Elles seront versées sans délai et librement transférables. En cas de retard de paiement, elles porteront intérêt au taux officiel du Droit de Tirage Spécial, à la date de leur exigibilité tel que fixé par le Fonds Monétaire International.

4. Pour les matières réglées par le présent article, chaque Partie contractante accordera aux investisseurs de l'autre Partie un traitement au moins égal à celui qu'elle réserve sur son territoire aux investisseurs de la nation la plus favorisée. Ce traitement ne sera en aucun cas moins favorable que celui reconnu par le droit international.

ARTICLE 5.

TRANSFERTS.

1. Chaque Partie contractante, sur le territoire de laquelle des investissements ont été effectués par des investisseurs de l'autre Partie contractante, accorde à ces investisseurs le libre transfert de leurs avoirs liquides et notamment :

- a) des revenus des investissements y compris les bénéfices, intérêts, revenus de capital, dividendes, royalties;
- b) des sommes nécessaires au remboursement d'emprunts régulièrement contractés;
- c) du produit des recouvrements de créances, de la liquidation totale ou partielle des investissements, en incluant les plus-values ou augmentations du capital investi;
- d) des indemnités payées en exécution de l'article 4;
- e) des redevances et autres paiements découlant des droits de licence et de l'assistance commerciale, administrative ou technique.

2. Les nationaux de chacune des Parties contractantes autorisés à travailler au titre d'un investissement agréé sur le territoire de l'autre Partie contractante, sont également autorisés à transférer dans leur pays d'origine une quotité appropriée de leur rémunération.

3. Les transferts visés aux paragraphes 1 et 2 sont effectués au taux de change applicable à la date de ceux-ci et en vertu de la réglementation des changes en vigueur dans l'Etat sur le territoire duquel l'investissement a été effectué.

4. Chacune des Parties contractantes délivrera les autorisations nécessaires pour assurer sans délai l'exécution des transferts et ce, sans autres charges que les taxes et frais usuels.
Les garanties prévues par le présent article sont au moins égales à celles accordées en des cas analogues aux investisseurs de la nation la plus favorisée.

ARTICLE 6.

SUBROGATION.

1. Si l'une des Parties contractantes ou un organisme public de celle-ci paie des indemnités à ses propres investisseurs en vertu d'une garantie donnée pour un investissement, l'autre Partie contractante reconnaît que les droits des investisseurs indemnisés ont été transférés à la Partie contractante ou à l'organisme public concerné, en sa qualité d'assureur.

Au même titre que les investisseurs, et dans les limites des droits ainsi transférés, l'assureur peut par voie de subrogation, exercer et faire valoir les droits desdits investisseurs et les revendications y relatives.

La subrogation des droits s'étend également aux droits à transfert et à arbitrage visés aux articles 5 et 9.

Ces droits et actions peuvent être exercés par l'assureur dans les limites de la quotité du risque couverte par le contrat de garantie, et par l'investisseur bénéficiaire de la garantie, dans les limites de la quotité du risque non couverte par le contrat.

2. En ce qui concerne les droits transférés, l'autre Partie contractante peut faire valoir à l'égard de l'assureur, subrogé dans les droits des investisseurs indemnisés, les obligations qui incombent légalement ou contractuellement à ces derniers.

ARTICLE 7.

REGLES APPLICABLES.

Lorsqu'une question relative aux investissements est régie à la fois par le présent Accord et par la législation nationale de l'une des Parties contractantes ou par des conventions internationales existantes ou souscrites par les Parties dans l'avenir, les investisseurs de l'autre Partie contractante peuvent se prévaloir des dispositions qui leur sont les plus favorables.

ARTICLE 8.

ACCORDS PARTICULIERS.

1. Les investissements ayant fait l'objet d'un accord particulier entre l'une des Parties contractantes et des investisseurs de l'autre Partie seront régis par les dispositions du présent Accord et par celles de cet accord particulier.

2. Chacune des Parties contractantes assure à tout moment le respect des engagements qu'elle aura pris envers les investisseurs de l'autre Partie contractante.

ARTICLE 9.

REGLEMENT DE DIFFERENDS RELATIFS AUX INVESTISSEMENTS.

1. Tout différend relatif aux investissements, entre une Partie contractante et un investisseur de l'autre Partie contractante fait l'objet d'une notification écrite de la part de la partie la plus diligente.

Dans la mesure du possible, ce différend est réglé à l'amiable entre les parties au différend.

2. A défaut de règlement amiable par arrangement direct entre les parties au différend ou par conciliation par la voie diplomatique dans les six mois à compter de sa notification, le différend est soumis, à la demande de l'une ou l'autre des parties au différend, à l'arbitrage du Centre International pour le Règlement des Différends relatifs aux Investissements (C.I.R.D.I.), créé par la "Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats", ouverte à la signature à Washington, le 18 mars 1965, lorsque chaque Etat partie au présent Accord sera membre de celle-ci. Aussi longtemps que cette dernière condition n'est pas remplie, chacune des Parties contractantes consent à ce que le différend soit soumis à l'arbitrage conformément au règlement du Mécanisme supplémentaire du C.I.R.D.I.

A cette fin, chacune des Parties contractantes donne son consentement anticipé et irrévocable à ce que tout différend soit soumis à cet arbitrage. Ce consentement implique qu'elles

renoncent à exiger l'épuisement des recours administratifs ou judiciaires internes.

3. Aucune des Parties contractantes, partie à un différend, ne soulèvera d'objection, à aucun stade de la procédure d'arbitrage ni de l'exécution d'une sentence d'arbitrage, du fait que l'investisseur, partie adverse au différend, aurait perçu une indemnité couvrant tout ou partie de ses pertes en exécution d'une police d'assurance ou de la garantie prévue à l'article 6 du présent Accord.

4. Le tribunal arbitral statuera sur base du droit national de la Partie contractante partie au litige sur le territoire de laquelle l'investissement est situé, y compris les règles relatives aux conflits de lois, des dispositions du présent Accord, des termes de l'accord particulier qui serait intervenu au sujet de l'investissement, ainsi que des principes de droit international.

5. Les sentences d'arbitrage sont définitives et obligatoires pour les parties au différend. Chaque Partie contractante s'engage à exécuter les sentences en conformité de sa législation nationale.

ARTICLE 10.

NATION LA PLUS FAVORISEE.

Pour toutes les questions relatives au traitement des investissements, les investisseurs de chacune des Parties contractantes bénéficient, sur le territoire de l'autre Partie, du traitement de la nation la plus favorisée.

ARTICLE 11.

DIFFERENDS D'INTERPRETATION OU D'APPLICATION ENTRE LES PARTIES CONTRACTANTES.

1. Tout différend relatif à l'interprétation ou à l'application du présent Accord doit être réglé, si possible, par la voie diplomatique.

2. A défaut de règlement par la voie diplomatique dans un délai de six mois à compter de la date à laquelle il a été soulevé, le différend sera soumis, à la demande de l'une ou l'autre des Parties contractantes, à une procédure d'arbitrage mise en oeuvre, pour chaque cas particulier, de la manière suivante :

Chaque Partie contractante désignera un arbitre dans un délai de deux mois à compter de la date à laquelle l'une des Parties contractantes a fait part à l'autre de son intention de soumettre le différend à arbitrage.

Dans les deux mois suivant leur désignation, les deux arbitres désignent d'un commun accord un ressortissant d'un Etat tiers qui sera président du tribunal arbitral.

Si ces délais n'ont pas été observés, l'une ou l'autre Partie contractante invitera le Secrétaire Général de l'Organisation des Nations-Unies à procéder à la nomination de l'arbitre ou des arbitres non désignés.

Si le Secrétaire Général est ressortissant de l'une ou l'autre Partie contractante ou si, pour une autre raison, il est empêché d'exercer cette fonction, le Secrétaire Général adjoint le plus ancien sera invité à procéder à cette nomination.

3. Le tribunal ainsi constitué fixera ses propres règles de procédure. Ses décisions seront prises à la majorité des voix; elles seront définitives et obligatoires pour les Parties contractantes. Le cas échéant, chaque Partie contractante pourra inviter le tribunal arbitral à confirmer l'interprétation de ses décisions.

4. Chaque Partie contractante supportera les frais liés à la désignation de son arbitre. A moins que le tribunal n'en dispose autrement, les débours inhérents à la désignation du troisième arbitre et les frais de fonctionnement du tribunal seront supportés, à parts égales, par les Parties contractantes.

ARTICLE 12.

INVESTISSEMENTS ANTERIEURS.

Le présent Accord s'applique également aux investissements effectués, avant son entrée en vigueur, par des investisseurs de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie

contractante, pour autant que lesdits investissements soient conformes aux lois et règlements de cette dernière Partie, en vigueur à la date de la signature de l'Accord.

ARTICLE 13.

ENTREE EN VIGUEUR ET DUREE.

1. Le présent Accord entrera en vigueur un mois à compter de la date à laquelle les Parties contractantes auront échangé leurs instruments de ratification.

Il reste en vigueur pour une période de dix ans.

A moins que l'une des Parties contractantes ne le dénonce au moins six mois avant l'expiration de sa période de validité, il est chaque fois reconduit tacitement pour une nouvelle période de dix ans, chaque Partie contractante se réservant le droit de le dénoncer par une notification introduite au moins six mois avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

2. Les investissements effectués antérieurement à la date d'expiration du présent Accord lui restent soumis pour une période de dix ans à compter de cette date.

EN FOI DE QUOI, les représentants soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord.

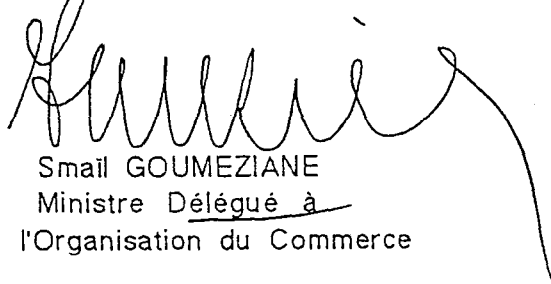
FAIT à Alger le 24 avril 1991, en deux originaux, chacun en langues française, néerlandaise et arabe, les trois textes faisant également foi.

POUR L'UNION ECONOMIQUE
BELGO-LUXEMBOURGEOISE

Robert URBAIN,
Ministre du Commerce Extérieur

POUR LE GOUVERNEMENT
DE LA REPUBLIQUE ALGERIENNE
DEMOCRATIQUE ET POPULAIRE

Smail GOUMEZIANE
Ministre Délégué à
l'Organisation du Commerce

OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN
DE REPUBLIEK TUNESIE INZAKE DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN
BESCHERMING VAN INVESTERINGEN

De Regering van het Koninkrijk België,
De Regering van het Vlaamse Gewest,
De Regering van het Waalse Gewest,
De Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest,
en
De Regering van het GrootHertogdom Luxemburg,
enerzijds,

en,

De Regering van de Republiek Tunesië,
anderzijds,

(hierna te noemen "de Overeenkomstsluitende Partijen"),

Verlangende hun economische betrekkingen te versterken en de samenwerking tussen de twee landen te intensiveren ten einde hun ontwikkeling te bevorderen.

Overtuigd dat een wederzijdse bescherming van de investeringen op grond van een bilaterale overeenkomst het economisch privé-initiatief zal aanmoedigen en de welvaart van beide landen zal verhogen.

Bewust van de noodzaak aan de investeringen van investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, een eerlijke en rechtvaardige behandeling toe te kennen.

Zijn het volgende overeengekomen:

ARTIKEL 1

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Voor de toepassing van deze Overeenkomst hebben de volgende termen de daaraan hierbij toegekende betekenis:

"investeerders":

a) Wat het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg betreft: elke natuurlijke persoon die volgens de wetgeving wordt beschouwd als een onderdaan van het Koninkrijk België en van het Groothertogdom Luxemburg en elke rechtspersoon

die is opgericht in overeenstemming met de wetten en voorschriften van het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, die zijn maatschappelijke zetel heeft op het grondgebied van het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg en die een investering doet op het grondgebied van de Republiek Tunesië.

b) Wat de Republiek Tunesië betreft: elke natuurlijke persoon die de Tunesische nationaliteit heeft en elke rechtspersoon die is opgericht in overeenstemming met de wetten en voorschriften van de Republiek Tunesië en die een investering doet op het grondgebied van het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg.

2. "investering": elke investering op het grondgebied van een Overeenkomstsluitende Partij waarvan de eigendom dan wel de rechtstreekse of onrechtstreekse controle berust bij de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende partij en in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

a) roerende en onroerende goederen alsmede alle andere zakelijke rechten zoals hypotheken, pandrechten, panden, vruchtgebruik en soortgelijke rechten;

b) aandelen, maatschappelijke aandelen en alle andere vormen van deelneming in bedrijven die zijn opgericht op het grondgebied van een der Overeenkomstsluitende Partijen;

c) obligaties, vorderingen (en rechten op iedere prestatie die economische waarde heeft;

d) auteursrechten, rechten van industriële eigendom, technische werkwijzen, handelsnamen en goodwill ;

e) publiekrechtelijke of contractuele concessies, waaronder die tot het opsporen, ontwikkelen, winnen of exploiteren van natuurlijke rijkdommen.

Veranderingen in de rechtsvorm waarin de investeringen werden gedaan doen geen afbreuk aan de omschrijving ervan als "investering" als bedoeld in deze Overeenkomst, op voorwaarde dat deze verandering niet strijdig is met de wetgeving van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering plaats vond.

3. "opbrengst": de bedragen die een investering oplevert, en met name doch niet uitsluitend, winst, rente, dividenden, royalty's en commissielonen.

4. "grondgebied":

- wat de Republiek Tunesië betreft, het grondgebied van de Republiek Tunesië evenals de zeegebieden, d.w.z. de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale wateren uitstrekken en waarin de Republiek Tunesië, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent, met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van natuurlijke rijkdommen.

- wat het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg betreft, het grondgebied van het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg evenals de zeegebieden, d.w.z. de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale

wateren uitstrekken en waarin het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefenen met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van de natuurlijke rijkdommen.

ARTIKEL 2

BEVORDERING VAN INVESTERINGEN

Elke Overeenkomstsluitende Partij bevordert investeringen door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied en laat dergelijke investeringen toe in overeenstemming met haar wetten en voorschriften.

ARTIKEL 3

BEHANDELING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN

1. Alle investeringen door investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen genieten op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij een eerlijke en rechtvaardige behandeling.
2. Onder voorbehoud van maatregelen die noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde, genieten deze investeringen een voortdurende zekerheid en bescherming, met uitsluiting van elke onredelijke of discriminatoire maatregel die de activiteiten, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de liquidatie ervan zou kunnen belemmeren.
3. De in de eerste twee leden beschreven behandeling en bescherming die door een der Overeenkomstsluitende Partijen worden toegekend aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij, zijn ten minste gelijk aan die welke haar eigen investeerders of de investeerders van een derde Staat genieten naar gelang van wat het gunstigst is, en ze mogen in elk geval niet minder gunstig zijn dan die waarin het internationaal recht voorziet.
4. Deze behandeling en bescherming strekken zich evenwel niet uit tot de voorrechten die een Overeenkomstsluitende Partij toekent aan investeerders van een derde Staat op grond van zijn lidmaatschap van of associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of iedere andere vorm van een regionale economische organisatie.
5. De investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij waarvan de investeringen schade zouden hebben geleden naar aanleiding van een oorlog of een ander gewapend conflict, een revolutie, een nationale noodtoestand of een opstand op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, genieten vanwege deze laatste een behandeling die tenminste gelijk is aan die welke aan haar eigen investeerders of aan investeerders van een derde Staat wordt verleend naar gelang van wat het gunstigst

is, wat de teruggaven, vergoedingen, compensaties en andere schadeloosstellingen betreft.

ARTIKEL 4

ONTEIGENING

1. Investerings van investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen worden niet onteigend of genationaliseerd noch worden zij onderworpen aan maatregelen die gevolgen hebben die gelijk staan met onteigening of nationalisatie tenzij aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a) de maatregelen worden genomen in het algemeen belang en met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang;
- b) de maatregelen zijn niet discriminatoir;
- c) de maatregelen gaan vergezeld van de onmiddellijke uitkering van een billijke en reële schadeloosstelling.

2. Het bedrag van de schadeloosstelling komt overeen met de werkelijke waarde van de desbetreffende investeringen daags voor het tijdstip waarop deze maatregelen werden genomen of bekendgemaakt.

De schadeloosstelling dient zonder vertraging te worden betaald en vrij te kunnen worden overgemaakt.

3. Wat de in dit artikel behandelde aangelegenheden betreft, verleent elke Overeenkomstsluitende Partij aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij een behandeling die ten minstegelijk is aan die welke zij aan haar eigen investeerders of aan investeerders van een derde Staat toekent naar gelang van wat het gunstigst is. Deze behandeling is in elk geval niet minder gunstig dan die waarin het internationaal recht voorziet.

ARTIKEL 5

OVERMAKINGEN

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent aan investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij die op haar grondgebied investeringen hebben gedaan de toelating om de met een investering verband houdende betalingen vrij over te maken, met name:

- a) de opbrengst van investeringen
- b) de gelden die nodig zijn voor de terugbetaling van regelmatig aangegane leningen;
- c) de opbrengst van schuldinvorderingen of van een gehele of gedeeltelijke liquidatie van de investeringen, inclusief meerwaarden of verhogingen van het geïnvesteerde kapitaal;
- d) de in toepassing van artikel 4 uitgekeerde schadeloosstellingen;
- e) lasten en andere betalingen op grond van licentierechten of van commerciële, administratieve of technische bijstand.
- f) het passend deel van het loon van de onderdanen van elke Overeenkomstsluitende Partijen die uit hoofde van een

investering op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij mogen werken.

2. De in artikel 4 en in lid 1 hierboven bedoelde overmakingen gebeuren in een vrij inwisselbare munt, tegen de wisselkoersen die van toepassing zijn op de datum van overmaking en volgens de procedures die zijn vastgelegd in de wetten en voorschriften van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering werd gedaan.

ARTIKEL 6

SUBROGATIE

1. Indien een Overeenkomstsluitende Partij of een van haar openbare instellingen schadevergoeding uitkeert aan haar eigen investeerders op grond van een voor een investering verleende waarborg, erkent de andere Overeenkomstsluitende Partij dat de rechten en vorderingen van de investeerders zijn overgedragen aan de Overeenkomstsluitende Partij of de desbetreffende openbare instelling.

2. In verband met de overgedragen rechten kan de andere Overeenkomstsluitende Partij jegens de verzekeraar, die in de rechten van de schadeloosgestelde investeerders is getreden, de verplichtingen laten gelden die wettelijk of contractueel op de investeerders rusten.

ARTIKEL 7

TOEPASBARE REGELS

Wanneer een vraagstuk omtrent investeringen tegelijkertijd wordt geregeld bij deze Overeenkomst en bij de nationale wetgeving van een Overeenkomstsluitende Partij dan wel bij internationale investeringsovereenkomsten waarbij bedoelde Partijen partij zijn of op een later tijdstip kunnen worden, kunnen de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij zich beroepen op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

ARTIKEL 8

BIJZONDERE OVEREENKOMSTEN

1. Investeringsen waarvoor een bijzondere overeenkomst is gesloten tussen de ene Overeenkomstsluitende Partij en investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij zijn onderworpen aan de bepalingen van deze Overeenkomst en aan die van de bijzondere overeenkomst.

2. Elke Overeenkomstsluitende partij komt de door haar aangegane verbintenissen ten aanzien van investeringen door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij na.

ARTIKEL 9REGELING VAN INVESTERINGSGESCHILLEN TUSSEN EEN INVESTEERDER EN EEN OVEREENKOMSTSLUITENDE PARTIJ

1. Van elk investeringsgeschil tussen een investeerder van de ene Overeenkomstsluitende Partij en de andere Overeenkomstsluitende Partij wordt door de meest gerede partij schriftelijk kennis gegeven.

De partijen proberen in de mate van het mogelijke tot een minnelijke schikking te komen hetzij via onderhandelingen hetzij door bemiddeling tussen de Overeenkomstsluitende Partijen langs diplomatieke weg.

2. Wanneer het geschil binnen zes maanden na kennisgeving ervan niet langs deze weg kan worden geregeld, kan de investeerder het geschil, naar keuze, ter beslechting voorleggen aan:

a) de bevoegde rechtbank van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering is gedaan; of

b) het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen (ICSID) dat is ingesteld krachtens het "Verdrag inzake de beslechting van investeringsgeschillen tussen Staten en onderdanen van andere Staten", dat op 18 maart 1965 te Washington voor ondertekening werd opengesteld; of

c) een scheidsgerecht ad hoc dat, bij gebreke van een andere directe regeling tussen de partijen bij het geschil, wordt ingesteld krachtens de arbitrageregels van de Commissie inzake Internationaal Handelsrecht van de Verenigde Naties (UNCITRAL).

3. Elke Overeenkomstsluitende Partij stemt hierbij in met onderwerping van een investeringsgeschil aan internationale bemiddeling of arbitrage.

4. Zodra een investeerder het geschil aan een rechtbank van de desbetreffende Overeenkomstsluitende partij of aan het Centrum dan wel aan een scheidsgerecht ad hoc heeft voorgelegd, is de keuze van procedure als vermeld in lid 2 onherroepelijk.

5. Geen van de bij het geschil betrokken Overeenkomstsluitende Partijen, zal in enig stadium van de arbitrageprocedure of van de uitvoering van een scheidsrechterlijke uitspraak als verweer kunnen aanvoeren dat de investeerder die tegenpartij is bij het geschil, een vergoeding ter uitvoering van een verzekeringspolis of van de in artikel 6 van deze Overeenkomst vermelde waarborg heeft ontvangen, die het geheel of een gedeelte van zijn verliezen dekt.

6. De uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend voor de partijen bij het geschil. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe ze uit te voeren overeenkomstig haar nationale wetgeving.

ARTIKEL 10GESCHILLEN TUSSEN DE OVEREENKOMSTSLUITENDE PARTIJEN BETREFFENDE DE UITLEGGING OF TOEPASSING

1. Elk geschil tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst moet zo mogelijk langs diplomatieke weg worden geregeld.
2. Wanneer een geschil binnen een tijdvak van zes maanden na het begin van de onderhandelingen niet langs deze weg kan worden beslecht, wordt het op verzoek van een der Overeenkomstsluitende Partijen aan een scheidsgerecht voorgelegd.
3. Het scheidsgerecht ad hoc wordt op de volgende wijze samengesteld: elke Overeenkomstsluitende Partij benoemt een scheidsman en de aldus benoemde scheidsmannen kiezen een onderdaan van een derde Staat tot voorzitter van het scheidsgerecht. De scheidsmannen en de voorzitter worden respectievelijk binnen drie en binnen vijf maanden na ontvangst van de kennisgeving van de arbitrageprocedure benoemd.
4. Wanneer de noodzakelijke benoemingen niet werden verricht binnen de in lid 3 van dit artikel voorgeschreven tijdvakken en er geen andere overeenstemming kon worden bereikt, kan een van de Overeenkomstsluitende partijen de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de President van het Internationale Gerechtshof onderdaan is van een der Overeenkomstsluitende Partijen of om een andere reden verhinderd is bedoelde functie uit te oefenen, wordt de Vice-President verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de Vice-President onderdaan is van een der Overeenkomstsluitende Partijen of eveneens verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, wordt het in rang hoogste lid van het Internationale Gerechtshof dat geen onderdaan is van een der Overeenkomstsluitende Partijen, verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.
5. Het scheidsgerecht doet uitspraak op basis van eerbiediging van de wet, van de bepalingen van deze Overeenkomst alsmede van de beginselen van het internationale recht.
6. Het scheidsgerecht stelt zijn eigen procedureregels vast en verstrekt op verzoek van een der Overeenkomstsluitende Partijen toelichting bij de uitspraak. Het scheidsgerecht doet zijn uitspraak bij meerderheid van stemmen. Een zodanige uitspraak is onherroepelijk en bindend voor de Partijen.
7. Iedere Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten van de scheidsman die zij heeft benoemd en van haar vertegenwoordiging. De kosten voor de voorzitter en de overige kostworden gelijkkelijk door de Overeenkomstsluitende Partijen gedragen.

ARTIKEL 11TOEPASSING VAN DE OVEREENKOMST

Deze Overeenkomst is eveneens van toepassing op de investeringen die vanaf 1 januari 1957 gedaan werden door de investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij overeenkomstig haar wetten en voorschriften.

ARTIKEL 12MEEST BEGUNSTIGDE NATIE

In alle aangelegenheden met betrekking tot de behandeling van investeringen, genieten de investeerders van elke Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Partij de behandeling van de meest begunstigde natie.

ARTIKEL 13INWERKINGTREDING EN DUUR

1. Deze Overeenkomst treedt in werking een maand na de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen de akten van bekrachtiging hebben uitgewisseld. Ze blijft van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar.

Tenzij de Overeenkomst ten minste twaalf maanden voor de datum van het verstrijken van de geldigheidsduur door een der Overeenkomstsluitende Partijen wordt opgezegd, wordt ze telkens stilzwijgend verlengd voor een tijdvak van tien jaar. Elke Overeenkomstsluitende Partij behoudt zich het recht voor de Overeenkomst te beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste twaalf maanden voor de datum van het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid.

2. Na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst zijn de bepalingen van het op 15 juli 1964 in Tunis tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de Republiek Tunesië, anderzijds, gesloten Verdrag inzake de bevordering van kapitaalinvesteringen en de bescherming van goederen, niet langer van kracht tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Tunesië.

3. Investerings die zijn gedaan voor de datum van beëindiging van deze Overeenkomst, blijven gedurende een bijkomend tijdvak van tien jaar de bescherming van de bepalingen van deze Overeenkomst genieten.

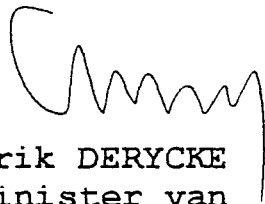
Ten blijk van waarvan de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te Tunis op 08 januari 1997 in twee oorspronkelijke exemplaren in de Nederlandse, de Franse en de Arabische taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in uitlegging is de Franse tekst doorslaggevend.

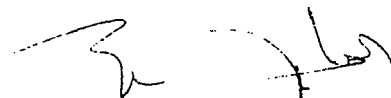
Voor de Belgisch-Luxemburgse
Economische Unie,

Voor de Republiek
Tunesië,

Voor de Regering van het Koninkrijk België	Voor de Regering van het Groothertogdom Luxemburg
--	--

Erik DERYCKE
Minister van
Buitenlandse Zaken

Habib BEN YAHIA
Minister van
Buitenlandse Zaken

J22-SH-92-1998-S.73.444

PROCES-VERBAAL VAN RECHTZETTING**VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE EN DE REPUBLIEK TUNESIË INZAKE DE
WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN,
GEDAAN TE TUNIS OP 8 JANUARI 1997.**

De Belgisch-Luxemburgse Economische Unie,

na te hebben vastgesteld dat de ondertekeningsformule van de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Tunesië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Tunis op 8 januari 1997, materiële fouten bevat,

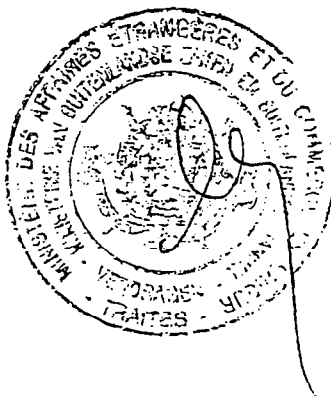
na de Republiek Tunesië van deze fouten in kennis te hebben gesteld en een voorstel tot verbetering te hebben gedaan,

na te hebben vastgesteld dat de Republiek Tunesië dit voorstel tot verbetering heeft aanvaard per verbale nota DGC/EC/2B 6075 van 27 februari 1998 van het Ministerie van Buitenlandse zaken van de Republiek Tunesië gericht aan de Belgische Ambassade te Tunis,

heeft heden, in zijn origineel, bedoelde fouten verbeterd, zoals blijkt uit de bijlagen, met het verzoek aan de Republiek Tunesië hun origineel in dezelfde zin te verbeteren.

Gedaan te Brussel, op 8 juli 1998.

Het Directoraat-generaal Juridische Zaken
(Dienst Verdragen)
van het Ministerie van Buitenlandse Zaken
van het Koninkrijk België

Voor de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie :

Voor de Republiek Tunesië :

Voor de Regering van het
Koninkrijk België,

Voor de Regering van het
Groothertogdom Luxemburg :

Voor de Regering van het Vlaamse Gewest,

Voor de Regering van het Waalse Gewest,

Voor de Regering van het

Brusselse Hoofdstedelijke Gewest :

A C C O R D
ENTRE
L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE
ET
LA REPUBLIQUE TUNISIENNE
CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION
RECIPROQUES DES INVESTISSEMENTS

Le Gouvernement du Royaume de Belgique,
Le Gouvernement de la Région wallonne,
Le Gouvernement de la Région flamande,
Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,
et
Le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg, d'une part,

et

Le Gouvernement de la République Tunisienne
d'autre part,

(dénommés ci-après "les Parties contractantes")

Désireux de renforcer leurs relations économiques et d'intensifier la coopération entre les deux pays en vue de favoriser leur développement.

Convaincus qu'une protection réciproque des investissements en vertu d'un accord bilatéral est susceptible de stimuler l'initiative économique privée et d'accroître la prospérité des deux pays.

Conscients de la nécessité d'accorder un traitement juste et équitable aux investissements des investisseurs de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante.

Sont convenus de ce qui suit :

2

ARTICLE 1
DEFINITIONS

Au sens du présent Accord :

1 - le terme "investisseurs" désigne :

a) En ce qui concerne le Royaume de Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg: toute personne physique qui, selon sa législation est considérée comme citoyen du Royaume de Belgique et du Grand-Duché de Luxembourg et toute personne morale constituée conformément aux lois et règlements du Royaume de Belgique et du Grand-Duché de Luxembourg, ayant son siège social sur son territoire et qui effectue un investissement sur le territoire de la République Tunisienne.

b) En ce qui concerne la République Tunisienne : toute personne physique ayant la nationalité tunisienne et toute personne morale constituée conformément aux lois et règlements de la République Tunisienne, et qui effectue un investissement sur le territoire du Royaume de Belgique et du Grand-Duché de Luxembourg.

2 - Le terme "investissement" désigne tout investissement sur le territoire d'une Partie contractante dont la propriété ou le contrôle direct ou indirect revient à ces investisseurs de l'autre Partie contractante et notamment, mais non exclusivement :

- a) les biens meubles et immeubles ainsi que tous autres droits réels tels que hypothèques, privilèges, gages, usufruit et droits analogues;
- b) les actions, parts sociales et toutes autres formes de participations aux sociétés constituées sur le territoire de l'une des Parties contractantes;
- c) les obligations, créances et droits à toutes prestations ayant une valeur économique;
- d) les droits d'auteur, les droits de propriété industrielle, les procédés techniques, les noms déposés et le fonds de commerce;
- e) les concessions de droit public ou contractuelles, notamment celles relatives à la prospection, la culture, l'extraction ou l'exploitation de ressources naturelles.

Aucune modification de la forme juridique dans laquelle les investissements ont été réalisés n'affecte leur qualification d'investissements au sens du présent Accord à condition que cette

3

modification ne soit pas contraire à la législation de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'investissement est réalisé.

3 - Le terme "revenus" désigne les sommes produites par un investissement et notamment, mais non exclusivement, les bénéfices, intérêts, dividendes, royalties ou commissions.

4 - Le terme "territoire" :

- désigne à l'égard du Royaume de Belgique et du Grand-Duché de Luxembourg, le territoire de ceux-ci ainsi que les zones maritimes, c'est-à-dire les zones marines et sous-marines qui s'étendent au-delà des eaux territoriales et sur lesquelles ceux-ci exercent, conformément au droit international, leurs droits souverains et leur juridiction aux fins d'exploration, d'exploitation et de conservation des ressources naturelles;

- désigne à l'égard de la République Tunisienne, le territoire de cette dernière ainsi que les zones maritimes, c'est-à-dire les zones marines et sous-marines qui s'étendent au-delà des eaux territoriales et sur lesquelles celle-ci exerce, conformément au droit international, ses droits souverains et sa juridiction aux fins d'exploration, d'exploitation et de conservation des ressources naturelles;

ARTICLE 2 **PROMOTION DES INVESTISSEMENTS**

Chacune des Parties contractantes encourage les investissements sur son territoire par les investisseurs de l'autre Partie contractante et admet ces investissements en conformité avec ses lois et règlements.

ARTICLE 3 **TRAITEMENT ET PROTECTION DES INVESTISSEMENTS**

1 - Tous les investissements effectués par des investisseurs de l'une des Parties contractantes, jouissent sur le territoire de l'autre Partie contractante, d'un traitement juste et équitable.

2 - Sous réserve des mesures nécessaires au maintien de l'ordre public, ces investissements jouissent d'une sécurité et d'une protection constantes, excluant toute mesure injustifiée ou discriminatoire qui

pourrait entraver leurs activités, leur gestion, leur maintenance, leur utilisation, leur jouissance ou leur liquidation.

3 - Le traitement et la protection définis aux paragraphes 1 et 2 accordés par l'une des Parties contractantes aux investisseurs de l'autre Partie contractante sont au moins égaux à ceux dont jouissent ses propres investisseurs ou les investisseurs de tout Etat tiers, le traitement le plus favorable étant retenu, et ne sont, en aucun cas, moins favorables que ceux reconnus par le droit international.

4 - Toutefois, ce traitement et cette protection ne s'étendent pas aux privilèges qu'une Partie contractante accorde aux investisseurs d'un Etat tiers, en vertu de sa participation ou de son association à une zone de libre-échange, une union douanière, un marché commun ou toute forme d'organisations économiques régionales.

5 - Les investisseurs de l'une des Parties contractantes dont les investissements auraient subi des dommages dus à une guerre ou tout autre conflit armé, révolution, état d'urgence national ou révolte survenu sur le territoire de l'autre Partie contractante bénéficieront, de la part de cette dernière, en ce qui concerne les restitutions, indemnisations, compensations ou autres dédommagements, d'un traitement qui est au moins égal à celui accordé à ses propres investisseurs ou aux investisseurs de tout Etat tiers, le traitement le plus favorable étant retenu.

ARTICLE 4 **EXPROPRIATION**

1 - Les investissements des investisseurs de l'une des Parties contractantes ne sont ni expropriés, ni nationalisés ou assujettis à toute autre mesure ayant un effet similaire à l'expropriation ou à la nationalisation à moins que les conditions suivantes ne soient remplies :

- a) Les mesures sont prises dans l'intérêt public et selon une procédure légale;
- b) Les mesures ne sont pas discriminatoires;
- c) Les mesures sont accompagnées par le paiement d'une indemnité prompte, adéquate et effective.

2 - Le montant des indemnités correspondra à la valeur réelle des investissements concernés à la veille du jour où les mesures ont été prises ou rendues publiques.

Les indemnités seront versées sans délai et librement transférables.

3 - Pour les matières réglées par le présent article, chaque Partie contractante accordera aux investisseurs de l'autre Partie contractante un traitement au moins égal à celui qu'elle réserve sur son territoire à ses propres investisseurs ou aux investisseurs de tout Etat tiers, le traitement le plus favorable étant retenu. Ce traitement ne sera en aucun cas moins favorable que celui reconnu par le droit international.

ARTICLE 5 **TRANSFERTS**

1 - Chaque Partie contractante, sur le territoire de laquelle des investissements ont été effectués par des investisseurs de l'autre Partie contractante, accorde à ces investisseurs le libre transfert de tous les paiements relatifs à un investissement, notamment :

- a) des revenus des investissements;
- b) des sommes nécessaires au remboursement d'emprunts régulièrement contractés;
- c) du produit des recouvrements de créances, de la liquidation totale ou partielle des investissements, en incluant les plus-values ou augmentations du capital investi;
- d) des indemnités payées en exécution de l'article 4;
- e) des redevances et autres paiements découlant des droits de licence et de l'assistance commerciale, administrative ou technique;
- f) des quotités appropriées des rémunérations des nationaux de chacune des Parties contractantes autorisés à travailler au titre d'un investissement sur le territoire de l'autre Partie contractante.

2 - Les transferts visés à l'article 4 et au paragraphe 1 susvisé sont effectués dans toute monnaie convertible, au taux de change en vigueur à la date desdits transferts et selon les procédures prévues par les lois et règlements de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'investissement est réalisé.

ARTICLE 6 **SUBROGATION**

1 - Si l'une des Parties contractantes ou un organisme public de celle-ci paie des indemnités à ses propres investisseurs en vertu d'une garantie donnée pour un investissement, l'autre Partie contractante reconnaît que les droits et actions des investisseurs sont transférés à la Partie contractante ou à l'organisme public concerné.

2 - En ce qui concerne les droits transférés, l'autre Partie contractante peut faire valoir à l'égard de l'assureur, subrogé dans les droits des investisseurs indemnisés, les obligations qui incombent légalement ou contractuellement à ces derniers.

ARTICLE 7 **REGLES APPLICABLES**

Lorsqu'une question relative aux investissements est régie à la fois par le présent Accord et par la législation nationale de l'une des Parties contractantes ou par des conventions internationales portant sur les investissements, existantes ou souscrites par lesdites Parties contractantes dans l'avenir, les investisseurs de l'autre Partie contractante peuvent se prévaloir des dispositions qui leur sont les plus favorables.

ARTICLE 8 **ACCORDS PARTICULIERS**

1 - Les investissements ayant fait l'objet d'un accord particulier entre l'une des Parties contractantes et les investisseurs de l'autre Partie contractante seront régis par les dispositions du présent Accord et par celles de cet accord particulier.

2 - Chaque Partie contractante respecte tout engagement pris par elle au sujet d'investissements effectués par des investisseurs de l'autre Partie contractante.

ARTICLE 9
REGLEMENT DE DIFFERENDS ENTRE
UN INVESTISSEUR ET UNE PARTIE CONTRACTANTE
RELATIFS AUX INVESTISSEMENTS

1 - Tout différend relatif aux investissements, entre un investisseur de l'une des Parties contractantes et l'autre Partie contractante, fait l'objet d'une notification écrite de la part de la partie la plus diligente.

Dans la mesure du possible, les parties tenteront de régler le différend à l'amiable par la négociation ou par la conciliation entre les Parties contractantes par voie diplomatique.

2 - Lorsqu'un différend ne peut être réglé par cette voie dans un délai de six mois à compter de sa notification, l'investisseur pourra soumettre le différend pour règlement à son choix :

- a) soit au tribunal compétent de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'investissement a été effectué;
- b) soit au Centre International pour le Règlement des Différends relatifs aux Investissements (C.I.R.D.I), créé par la " Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats- et ressortissants d'autres Etats ", ouverte à la signature à Washington, le 18 mars 1965;
- c) soit à un tribunal ad hoc, qui, à défaut d'autre arrangement direct entre les parties au différend sera constitué conformément aux règles d'arbitrage de la Commission des Nations Unies pour le Droit commercial international (U.N.C.I.T.R.A.L).

3 - Chaque Partie contractante consent ainsi à ce que tout différend relatif aux investissements soit soumis à la conciliation ou à l'arbitrage international.

4 - Une fois qu'un investisseur a soumis le différend, soit aux juridictions de la Partie contractante concernée, soit au Centre, soit à l'arbitrage ad hoc, le choix de l'une ou de l'autre de ces procédures prévues à l'alinéa 2 reste définitif.

5 - Aucune des Parties contractantes, partie à un différend, ne soulevra d'objection, à aucun stade de la procédure d'arbitrage ni de l'exécution d'une sentence d'arbitrage, du fait que l'investisseur, partie adverse au différend, aurait perçu une indemnité couvrant tout ou partie de ses pertes

en exécution d'une police d'assurance ou de la garantie prévue à l'article 6 du présent Accord.

6 - Les sentences d'arbitrage sont définitives et obligatoires pour les parties au différend. Chaque Partie contractante s'engage à exécuter les sentences en conformité de sa législation nationale.

ARTICLE 10
DIFFERENDS ENTRE
LES PARTIES CONTRACTANTES RELATIFS
A L'INTERPRETATION OU A L'APPLICATION DE L'ACCORD

1 - Tout différend entre les Parties contractantes relatif à l'interprétation ou à l'application du présent Accord sera, dans la mesure du possible, réglé par voie diplomatique.

2 - Lorsqu'un différend ne peut être réglé par cette voie, dans les six mois qui suivent le début des négociations, il est soumis à la requête de l'une des Parties contractantes, à un tribunal arbitral.

3 - Le tribunal arbitral est constitué ad hoc de la façon suivante : chaque Partie contractante désigne un arbitre et les deux arbitres choisissent un ressortissant d'un Etat tiers comme président du tribunal arbitral. Les arbitres seront désignés dans les trois mois, le président dans les cinq mois de la réception de l'avis de l'arbitrage.

4 - Si, dans les délais spécifiés au paragraphe (3) du présent article, les nominations nécessaires n'ont pas été faites, l'une ou l'autre des parties contractantes peut, en l'absence de tout autre accord, inviter le Président de la Cour Internationale de Justice à faire les nominations nécessaires. Si le Président est ressortissant de l'une des Parties contractantes ou s'il est empêché pour quelque raison que ce soit de remplir lesdites fonctions, le Vice-Président est invité à faire les nominations nécessaires. Si le Vice-Président est ressortissant de l'une des Parties contractantes ou s'il est également empêché de remplir lesdites fonctions, le membre de la Cour Internationale de Justice suivant immédiatement dans l'ordre hiérarchique et qui n'est pas ressortissant de l'une des Parties contractantes est invité à faire les nominations nécessaires.

5 - Le tribunal arbitral décide sur la base du respect de la loi, des dispositions du présent Accord ainsi que des principes du droit international.

6 - Le tribunal détermine lui-même sa procédure. Il interprète la sentence à la demande de l'une ou l'autre partie contractante. Le tribunal statue à la majorité des voix. Sa décision est définitive et obligatoire pour les Parties.

7 - Chaque Partie contractante supporte les frais afférents à son propre arbitre et à sa représentation. Les frais afférents au président ainsi que tous autres frais sont supportés à parts égales par les Parties contractantes.

ARTICLE 11 **APPLICATION DE L'ACCORD**

Le présent Accord s'applique également aux investissements effectués par les investisseurs de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre Partie contractante conformément à ses lois et règlements à partir du 1er janvier 1957.

ARTICLE 12 **NATION LA PLUS FAVORISEE**

Pour toutes les questions relatives au traitement des investissements, les investisseurs de chacune des Parties contractantes bénéficient, sur le territoire de l'autre Partie, du traitement de la nation la plus favorisée.

ARTICLE 13 **ENTREE EN VIGUEUR ET DUREE**

1 - Le présent Accord entrera en vigueur un mois à compter de la date à laquelle les Parties contractantes auront échangé leurs instruments de ratification. Il reste en vigueur pour une période de dix ans.

A moins que l'une des Parties contractantes ne le dénonce au moins douze mois avant l'expiration de sa période de validité, il est chaque fois reconduit tacitement pour une nouvelle période de dix ans. Chaque Partie contractante se réserve le droit de le dénoncer par une notification introduite au moins douze mois avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

2 - Dès l'entrée en vigueur du présent Accord, les dispositions de la Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise, d'une part, et la République Tunisienne, d'autre part, relative à l'encouragement des investissements de capitaux et la protection des biens, signée à Tunis le 15 juillet 1964 cessent de produire leurs effets entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la République Tunisienne.

3 - En ce qui concerne les investissements effectués antérieurement à la date d'expiration du présent Accord, ils continueront à bénéficier de la protection de ses dispositions pendant une période supplémentaire de dix ans.

En foi de quoi, les représentants soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord.

Fait à Tunis, le 8 janvier 1997 en deux exemplaires originaux en langues française, néerlandaise et arabe, les trois textes faisant également foi. Le texte en langue française fera foi en cas de divergence d'interprétation.

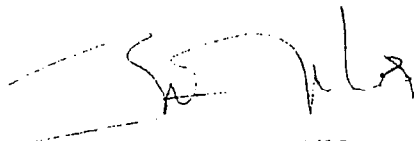
Pour l'Union Economique Belgo-Luxembourgeoise:

Pour le Gouvernement
du Royaume
de Belgique :

Erik DERYCKE
Ministre des Affaires
Etrangères

Pour le Gouvernement
du Grand-Duché-
de Luxembourg :

Pour le Gouvernement
de la République
Tunisienne :

Habib BEN YAHIA
Ministre des Affaires
Etrangères

**OVEREENKOMST
TUSSEN
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE
EN
DE ARABISCHE REPUBLIEK EGYPTE
INZAKE
DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN**

DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIE,
handelend mede in de naam van
de Regering van het Groothertogdom Luxemburg, krachtens bestaande overeenkomsten,
de Vlaamse Regering,
de Waalse Regering,
en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
enerzijds,

en

DE REGERING VAN DE ARABISCHE REPUBLIEK EGYPTE,
anderzijds,

(hierna te noemen "de Overeenkomstsluitende Partijen"),

VERLANGENDE de economische samenwerking tussen beide Partijen te versterken en de samenwerking tussen privé-ondernemingen te versterken,

MET het voornemen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij gunstige voorwaarden te scheppen voor privé-investeringen van elke Overeenkomstsluitende Partij,

IN het besef dat wederzijdse bescherming van dergelijke investeringen de economische initiatieven zou stimuleren en de economische welvaart van beide Overeenkomstsluitende Partijen zou verhogen,

ZIJN het volgende overeengekomen :

ARTIKEL 1

Begripsomschrijvingen

Voór de toepassing van deze Overeenkomst :

- 1) Betekent de term “investerings” alle soorten vermogensbestanddelen en elke rechtstreekse of onrechtstreekse inbreng in speciën, natura of diensten, die op het grondgebied van de ene Overeenkomstsluitende Partij worden geïnvesteerd of geherinvesteerd, in welke sector ook van economische activiteit, door een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij en in overeenstemming met haar wet- en regelgeving. De term omvat in het bijzonder, doch niet uitsluitend :

- a) roerende en onroerende goederen, alsmede andere rechten als hypotheeken, retentierecht, vruchtgebruik en soortgelijke rechten ;
- b) aandelen en andere soorten belangen in bedrijven of ondernemingen ;
- c) obligaties, aanspraken op geld en rechten op iedere prestatie die economische waarde heeft ;
- d) auteursrechten, merken, patenten, technische werkwijzen, handelsnamen, handelsmerken en goodwill ;
- e) publiekrechtelijke of contractuele concessies, waaronder die tot het opsporen, winnen of exploiteren van natuurlijke rijkdommen.

Veranderingen in de rechtsvorm waarin vermogensbestanddelen en kapitaal werden geïnvesteerd of geherinvesteerd doen geen afbreuk aan de omschrijving ervan als “investering” als bedoeld in deze Overeenkomst.

- 2) Betekent de term “investeerders” met betrekking tot elke Overeenkomstsluitende Partij :

- a) Elke natuurlijke persoon die volgens de wetgeving van de betrokken Staat de nationaliteit heeft van het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg dan wel de Arabische Republiek Egypte ;
- b) Elke rechtspersoon, met inbegrip van vennootschappen, bedrijven, firma's of verenigingen, die wordt opgericht op het grondgebied van één van de Overeenkomstsluitende Staten overeenkomstig de wetgeving van die Overeenkomstsluitende Staat.

- 3) Wordt onder “opbrengsten” verstaan :

De bedragen die een investering voor een bepaalde tijd opbrengt en met name, doch niet uitsluitend, winsten, dividenden, royalty's en interesten.

- 4) Omvat de term “grondgebied” het grondgebied van het Koninkrijk België, het grondgebied van het Groothertogdom Luxemburg en het grondgebied van de Arabische Republiek Egypte evenals de zeegebieden, d.w.z. de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale wateren van de betreffende Staten uitstrekken en waarin deze, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefenen met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van de natuurlijke rijkdommen.

ARTIKEL 2

Bevordering van investeringen

- 1) Elke Overeenkomstsluitende Partij bevordert investeringen van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied en laat zodanige investeringen toe en moedigt ze aan in overeenstemming met haar wetgeving.
- 2) Elke Overeenkomstsluitende Partij staat in het bijzonder het sluiten en uitvoeren van licentieovereenkomsten en overeenkomsten inzake commerciële, administratieve of technische bijstand toe, voor zover deze activiteiten verband houden met in het eerste lid bedoelde investeringen.

ARTIKEL 3

Behandeling van investeringen

- 1) Alle investeringen, zij het rechtstreekse of onrechtstreekse, door investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen genieten op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Staat (Staten) een eerlijke en rechtvaardige behandeling.
- 2) Deze investeringen genieten een voortdurende bescherming en zekerheid, met uitsluiting van elke onredelijke of discriminatoire maatregel die het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de liquidatie van deze investeringen zou kunnen belemmeren.
- 3) De in de eerste twee leden beschreven behandeling en bescherming moeten minstens gelijk zijn aan die welke de investeerders van een derde Staat genieten en ze mogen in elk geval niet minder gunstig zijn dan die waarin het internationaal recht voorziet.
- 4) Deze behandeling en bescherming waarnaar in de vorige leden wordt verwezen, strekken zich evenwel niet uit tot de voorrechten die een Overeenkomstsluitende Partij toekent aan de investeerders van een derde Staat op grond van zijn lidmaatschap van of associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of iedere andere vorm van regionale economische organisatie.

ARTIKEL 4

Ontneming en eigendomsbeperking

Investerings gedaan door investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij kunnen niet worden onteigend, genationaliseerd of onderworpen aan andere maatregelen met een soortgelijk gevolg (hierna te noemen "onteigening"), behalve wanneer de onteigening wordt gedaan in het algemeen belang, met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang, zonder enige discriminatie en tegen een spoedige, billijke en reële schadeloosstelling.

Het bedrag van de schadeloosstelling komt overeen met de waarde van de investeringen op de dag voorafgaand aan de onteigening of op de dag voordat de nakende onteigening openbaar werd, naargelang van welke situatie zich eerder voordoet. De schadeloosstelling wordt zonder vertraging uitgekeerd. Ze wordt berekend in een vrij omwisselbare munt en levert rente op tegen de LIBOR-rentévoet vanaf de datum van onteigening tot de datum van uitbetaling. Dergelijke schadeloosstelling kan daadwerkelijk te gelde worden gemaakt.

ARTIKEL 5

Overmakingen

- 1) Behoudens naleving van de bestaande verdragen inzake regionale economische integratie staat elke Overeenkomstsluitende Partij aan investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij de vrije overmaking toe van alle betalingen in verband met een investering, met name van :
 - a) de bedragen bestemd om de investering tot stand te brengen, te behouden of uit te breiden ;
 - b) de bedragen bestemd voor het nakomen van contractuele verbintenissen, met inbegrip van de bedragen die nodig zijn voor de terugbetaling van leningen, royalty's en andere betalingen voortvloeiend uit licenties, concessies en andere soortgelijke rechten, alsmede de bezoldiging van het geëxpatrieerd personeel ;
 - c) de opbrengst
 - d) de opbrengst van de gehele of gedeeltelijke liquidatie van de investeringen, met inbegrip van meerwaarden of verhogingen van het geïnvesteerd kapitaal ;
 - e) de in toepassing van Artikel 4 uitgekeerde schadeloosstellingen.
- 2) De onderdanen van de Overeenkomstsluitende Staten die uit hoofde van een investering toelating hebben gekregen om op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Staat (Staten) te werken, is het tevens toegestaan een deel van hun verdiensten over te maken naar hun land van herkomst.
- 3) Wanneer hierover geen overeenkomst wordt bereikt, wordt het geld overgemaakt in vrij omwisselbare munt, tegen de wisselkoers die op de datum van overmaking van toepassing is op contante transacties in de gebruikte munt.
- 4) Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent de toelatingen die vereist zijn om de overmaking zonder onnodige vertraging uit te voeren, zonder andere lasten dan de gebruikelijke taksen en kosten.
- 5) De in dit Artikel vermelde waarborgen zijn ten minste gelijk aan die welke worden toegestaan aan investeerders van de meest begunstigde natie.

ARTIKEL 6

Subrogatie

Indien één der Overeenkomstsluitende Partijen of één van haar openbare instellingen op grond van een waarborg verleend voor een investering, gedaan op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, haar investeerders uitkeert, is eerstgenoemde Partij gerechtigd krachtens subrogatie de rechten en vorderingen van de investeerders uit te oefenen.

De subrogatie zal ook van toepassing zijn op het recht op overmaking waarnaar in Artikel 5 wordt verwezen.

ARTIKEL 7

Schadeloosstelling

Investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij die verliezen lijden met betrekking tot hun investeringen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij wegens opstand, ongeregelheden, gewapende conflicten of revolutie, genieten vanwege laatstgenoemde, wat de restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere regeling betreft, een behandeling die ten minste gelijk is aan die welke die Partij aan haar eigen investeerders of die van een derde staat verleent.

ARTIKEL 8

Regeling van geschillen tussen een Overeenkomstsluitende Partij en een investeerder

- 1) Elk geschil dat kan ontstaan tussen een investeerder van de ene Overeenkomstsluitende Partij en de andere Overeenkomstsluitende Partij in verband met een investering op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Staat (Staten), wordt, zo mogelijk, in der minne geregeld.
- 2) De Partijen dienen er in de mate van het mogelijke naar te streven geschillen door onderhandeling te regelen, indien nodig door deskundig advies in te winnen van een derde partij of nog door middel van bemiddeling tussen de Overeenkomstsluitende Partijen langs diplomatieke weg.
- 3) Wanneer een dergelijk geschil tussen een investeerder van een Overeenkomstsluitende Partij en de andere Overeenkomstsluitende Partij blijft bestaan na een tijdvak van zes maanden, kan de investeerder het geval voorleggen aan :
 - a) de internationale arbitrage van het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen (I.C.S.I.D.), dat is opgericht krachtens het Verdrag inzake de beslechting van investeringsgeschillen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, dat op 18 maart 1965 te Washington voor ondertekening werd opengesteld (ICSID Convention), of

- b) een scheidsman of internationaal scheidsgerecht ad hoc, ingesteld volgens de arbitrage-regels van de Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht (U.N.C.I.T.R.A.L.);
 - c) het Regionaal Centrum voor Internationale Commerciële Arbitrage van Kaïro, of
 - d) de arbitrageregels van het Scheidsgerecht van de Internationale Kamer van Koophandel (ICC) te Parijs ;
- 4) De uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend voor de partijen bij het geschil. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe ze uit te voeren overeenkomstig haar nationale wetgeving.

ARTIKEL 9

Raadplegingen

De Overeenkomstsluitende Partijen plegen, wanneer nodig, overleg over de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst. Dit overleg zal gehouden worden op verzoek van een der Overeenkomstsluitende Partijen.

ARTIKEL 10

Geschillen tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst

- 1) Elk geschil betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst moet zo mogelijk langs diplomatieke weg worden geregeld.
- 2) Wanneer een geschil niet langs diplomatieke weg kan worden beslecht, wordt het voorgelegd aan een gemengde commissie bestaande uit vertegenwoordigers van beide Partijen. Deze Commissie komt op verzoek van de meest gerede Partij en zonder onnodige vertraging bijeen.
- 3) Indien de gemengde commissie het geschil niet kan regelen, wordt het op verzoek van een der Overeenkomstsluitende Partijen onderworpen aan een scheidsgerecht dat voor elk geval afzonderlijk op de volgende wijze wordt samengesteld :

elke Overeenkomstsluitende Partij benoemt één scheidsman binnen een tijdvak van twee maanden vanaf de datum waarop een der Overeenkomstsluitende Partijen de andere Overeenkomstsluitende Partij in kennis heeft gesteld van haar voornemen het geschil aan arbitrage te onderwerpen. Binnen twee maanden na hun benoeming benoemen de twee scheidsmannen in onderlinge overeenstemming een onderdaan van een derde Staat tot voorzitter van het scheidsgerecht.

wanneer de termijnen niet werden nageleefd, kan een der Overeenkomstsluitende Partijen de Voorzitter van het Internationale Gerechtshof verzoeken over te gaan tot de noodzakelijke benoeming(en).

indien de Voorzitter van het Internationale Gerechtshof onderdaan is van een Overeenkomstsluitende Partij of van een Staat waarmee een der Overeenkomstsluitende Partijen geen diplomatieke banden heeft dan wel om een andere reden verhinderd is bedoelde functie uit te oefenen, wordt de Ondervoorzitter van het Internationale Gerechtshof verzocht de benoeming(en) te verrichten.

- 4) Het aldus samengestelde Gerecht bepaalt zijn eigen procedureregels. Het doet uitspraak bij meerderheid van stemmen ; de uitspraken zijn onherroepelijk en bindend voor de Overeenkomstsluitende Partijen.
- 5) Elke Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten van de door haar benoemde scheidsman. De kosten die voortvloeien uit de benoeming van de derde scheidsman en de ambtelijke kosten van het college worden gelijkelijk door de Overeenkomstsluitende Partijen gedragen.

ARTIKEL 11

Meestbegunstigingsbehandeling

In alle aangelegenheden met betrekking tot de behandeling van investeringen genieten de investeerders van elke Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied/de grondgebieden van de andere Partij de meestbegunstigingsbehandeling.

ARTIKEL 12

Toepassing van de Overeenkomst

Deze Overeenkomst is van toepassing op alle investeringen die voor of na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst werden gedaan door investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied/de grondgebieden van de andere Overeenkomstsluitende Staat (Staten) overeenkomstig haar/hun wetten en voorschriften. De Overeenkomst is echter niet van toepassing op geschillen die vóór de inwerkingtreding zijn ontstaan.

ARTIKEL 13

Inwerkingtreding en duur

- 1) Deze Overeenkomst treedt in werking één maand na de datum waarop de laatste kennisgeving dat aan de wettelijke voorschriften is voldaan, werd uitgewisseld. Ze blijft van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar.

Tenzij ten minste zes maanden vóór de datum van het verstrijken van de geldigheidsduur door een van beide Overeenkomstsluitende Partijen mededeling van beëindiging is gedaan, wordt deze Overeenkomst telkens voor een tijdvak van tien jaar stilzwijgend verlengd, met dien verstande dat elke Overeenkomstsluitende Partij zich het recht voorbehoudt de Overeenkomst te beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste zes maanden vóór de datum van het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid.

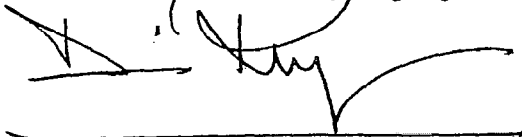
- 2) Na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst wordt de op 28 februari 1977 in Kaïro gesloten Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Arabische Republiek Egypte door de onderhavige Overeenkomst vervangen.
- 3) Ten aanzien van investeringen die vóór de datum van beëindiging van de Overeenkomst zijn gedaan, blijft deze van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar vanaf de datum van beëindiging.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

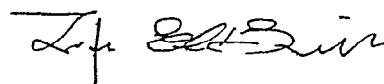
GEDAAN te Kaïro, op 28 februari 1999, in twee oorspronkelijke exemplaren, in de Nederlandse, de Franse, de Arabische en de Engelse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in uitlegging is de Engelse tekst doorslaggevend.

VOOR DE BELGISCH-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE :

Voor de Regering van het Koninkrijk België,
handelend mede in de naam van
de Regering van het Groothertogdom Luxemburg,
voor de Vlaamse Regering,
voor de Waalse Regering
en voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

VOOR DE REGERING VAN DE
ARABISCHE REPUBLIEK EGYPTE :

**AGREEMENT
BETWEEN
THE BELGO-LUXEMBOURG ECONOMIC UNION
AND
THE ARAB REPUBLIC OF EGYPT
ON THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS**

THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF BELGIUM,
acting both in its own name and in the name of
the Government of the Grand-Duchy of Luxembourg, by virtue of existing agreements,
the Walloon Government,
the Flemish Government,
and the Government of the Region of Brussels-Capital,
on the one hand,

and

THE GOVERNMENT OF THE ARAB REPUBLIC OF EGYPT,
on the other hand,

(hereinafter referred to as “the Contracting Parties”),

DESIRING to reinforce economic co-operation between both Parties and to intensify co-operation between private enterprises,

INTENDING to create favourable conditions for reciprocal private investments in the territory of either Contracting Party,

RECOGNIZING that reciprocal protection of such investments would stimulate the economic initiatives and increase the economic prosperity of both Contracting Parties,

HAVE agreed as follows :

ARTICLE 1

Definitions

For the purpose of this agreement :

- 1) The term investments means any kind of assets and any direct or indirect contribution in cash, in kind or in services, invested or reinvested in any sector of economic activity in the territory of one Contracting party in accordance with its laws and regulations by an investor of the other Contracting Party and includes in particular, though not exclusively :
 - a) movable and immovable property as well as any other right such as mortgages, pledges, usufruct and similar rights ;
 - b) shares and other kinds of interest in companies or enterprises ;
 - c) bonds, claims to money and rights to any performance having economic value ;
 - d) copyrights, marks, patents, technical processes, trade-names, trade-marks and goodwill ;
 - e) concessions, granted under public law, or under contract including concessions to search for, extract or exploit natural resources.

Changes in the legal form in which assets and capital have been invested or reinvested shall not affect their designation as “investments” for the purpose of this Agreement.

- 2) The term “investors” means with regard to each Contracting Party :
 - a) Any natural person having the nationality of the Kingdom of Belgium, of the Grand Duchy of Luxembourg or of the Arab Republic of Egypt in accordance with its legislations ;
 - b) Any legal entity, including corporations, companies, firms, enterprises or associations constituted in the territory of one of the Contracting States in accordance with its legislation ;
- 3) The term “returns” means :

The amounts yielded by an investment for a definite period in particular though not exclusively : profits, dividends, royalties and interests.
- 4) The term “territory” shall apply to the territory of the Kingdom of Belgium, to the territory of the Grand-Duchy of Luxembourg and to the territory of the Arab Republic of Egypt as well as to the maritime areas i.e. the marine and underwater areas which extend beyond the territorial waters of the States concerned and upon which the latter exercise, in accordance with international law, their sovereign rights and their jurisdiction for the purpose of exploring, exploiting and preserving natural resources.

ARTICLE 2

Promotion of investments

- 1) Each Contracting Party shall promote investment on its territory by investors of the other Contracting Party and shall accept and encourage all investment in accordance with its legislation.
- 2) In particular, each Contracting Party shall authorize the conclusion and execution of licensing contracts and of contracts relating to commercial, administrative or technical assistance, as far as these activities are in connection with investments as mentioned in Paragraph 1.

ARTICLE 3

Treatment of investment

- 1) All investments belonging directly or indirectly to investors of one of the Contracting Parties shall enjoy fair and equitable treatment in the territory of the other Contracting State(s).
- 2) Such investment shall also enjoy continuous protection and security, excluding any unjustified or discriminatory measure which could hinder their management, maintenance, utilization, enjoyment or liquidation.
- 3) The treatment and protection guaranteed by paragraphs 1 and 2 of this Article shall at least be equal to that enjoyed by investors of any third State and will in no case be less favourable than that recognized under international law.
- 4) Nevertheless, the treatment and protection referred to in the preceding paragraphs, shall not be extended to privileges which either Contracting Party accords to the investors of a third State because of its participation in, or association with a free trade zone, customs union, a common market or any other form of regional economic organization.

ARTICLE 4

Deprivation and limitation of ownership

Investment made by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party cannot be expropriated, nationalized or subjected to other measures having a similar effect (hereinafter referred to as "expropriation") except when the expropriation is done for public interest, under due process of law, without any discrimination and against prompt, adequate and effective compensation.

Such compensation shall amount to the value of the investment the day before the date of expropriation or the day before the impending expropriation became public knowledge, whichever is the earlier. The compensation shall be paid without delay and shall be calculated in a freely convertible currency and include interest rate at LIBOR from the date of expropriation until the date of payment. Such compensation shall be effectively realizable.

ARTICLE 5

Transfers

- 1) Subject to compliance with the current treaties on regional economic integration each Contracting Party shall grant to investors of the other Contracting Party the free transfer of all payments relating to an investment, including more particularly ;
 - a) amounts necessary for establishing, maintaining or expanding the investment ;
 - b) amounts necessary for payments under a contract, including amounts necessary for repayment of loans, royalties and other payments resulting from licenses, concessions and other similar rights, as well as salaries of expatriate personnel ;
 - c) returns ;
 - d) proceeds from the total or partial liquidation of investments including capital gains or increases in the invested capital ;
 - e) compensation paid pursuant to Article 4.
- 2) The nationals of the Contracting States who have been authorized to work in the territory of the other Contracting State(s) in connection with an investment shall also be allowed to make transfer of any portion of their earnings to their country of origin.
- 3) In the absence of an agreement on this matter, transfers shall be made in a freely convertible currency at the rate applicable on the day the transfers are made to cash transactions in the currency used.
- 4) Each Contracting Party shall issue the authorizations required to ensure that the transfers can be made without undue delay, with no other expenses than the usual taxes and costs.
- 5) The guarantees referred to in this Article shall not be less than those granted to the investors of the most favoured nation.

ARTICLE 6

Subrogation

In the event that one of the contracting Parties or any public institution of this Party, as a result of a financial guarantee given by it for an investment effected in the territory of the other Contracting Party, makes payment to its investors, this Party is entitled by virtue of subrogation, to exercise the rights and actions of the investors.

The subrogation shall also apply to the right of transfer referred to in Article 5.

ARTICLE 7

Compensation for losses

Investors of either Contracting Party whose investments suffer losses in the territory of the other Contracting Party owing to revolts, riots, armed conflicts or revolutions shall enjoy, on the part of the latter a treatment no less favourable than the treatment that Party accords to its own investors or to those of a third State, as regards restitution, indemnification, compensation or other considerations.

ARTICLE 8

Disputes between a Contracting Party and an investor

- 1) Any dispute which may arise between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party in connection with an investment in the territory of the other contracting State(s) shall, whenever possible, be settled amicably.
- 2) As far as possible, the Parties shall endeavor to settle the dispute through negotiations, if necessary by seeking expert advice from a third party, or by conciliation between the Contracting Parties through diplomatic channels.
- 3) If such a dispute between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party continues to exist after a period of six months, the investor shall be entitled to submit the case either to :
 - a) international arbitration of the International Center for Settlement of Investment Disputes established pursuant to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States opened for signature at Washington D.C. on 18 March 1965 (ICSID Convention), or
 - b) an arbitrator or international ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL), or

- c) the Cairo Regional Center for International Commercial Arbitration, or
 - d) arbitration Rules of the International Chamber of Commerce (ICC) in Paris.
- 4) The arbitral awards shall be final and binding on the parties to the dispute. Each Contracting Party undertakes to execute the awards in accordance with its national legislation.

ARTICLE 9

Consultations

The Contracting Parties shall, whenever needed, hold consultations in order to review the interpretation or application of this Agreement. These consultations shall be held at the request of either of the Contracting Parties.

ARTICLE 10

Disputes between the Contracting Parties relating to the interpretation or application of this Agreement

- 1) Any dispute relating to the interpretation or application of this Agreement shall be settled as far as possible through diplomatic channels.
- 2) In the absence of a settlement through diplomatic channels, the dispute shall be submitted to a joint commission consisting of representatives of the two Parties. This commission shall convene without undue delay at the request of the first Party to take action.
- 3) If the joint commission cannot settle the dispute, the latter shall be submitted, at the request of either Contracting Party, to an arbitration court set up as follows for each individual case :

each Contracting Party shall appoint one arbitrator within a period of two months from the date on which either Contracting Party has informed the other Party of its intention to submit the dispute to arbitration. Within a period of two months following their appointment, these two arbitrators shall appoint by mutual agreement a national of a third State as chairman of the arbitration court.

if these time limits have not been complied with, either Contracting Party shall request the President of the International Court of Justice to make the necessary appointment(s).

if the President of the International Court of Justice is a national of either Contracting Party or of a State with which one of the Contracting Parties has no diplomatic relations or if, for any other reason, he cannot exercise this function, the Vice-President of the International Court of Justice shall be requested to make the appointment(s).

- 4) The Court thus constituted shall determine its own rules of procedure. Its decisions shall be taken by a majority of votes ; they shall be final and binding on the Contracting Parties.
- 5) Each Contracting Party shall bear the costs resulting from the appointment of its arbitrator. The expenses in connection with the appointment of the third arbitrator and the administrative costs of the court shall be borne equally by the Contracting Parties.

ARTICLE 11

Most favoured nation

In all matters relating to the treatment of investments the investors of each Contracting Party shall enjoy most-favoured-nation treatment in the territory / territories of the other Party.

ARTICLE 12

Application of the Agreement

This Agreement shall apply to all investments made by investors of a Contracting Party in the territory / territories of the other Contracting State(s) prior to or after the entry of this agreement into force in accordance with the laws and regulations of either Contracting State. It shall, however, not be applicable to disputes which have arisen prior to its entry into force.

ARTICLE 13

Entry into force and duration

- 1) This agreement shall enter into force one month after the date of exchange of the last notification of the fulfillment of the legal procedures. The Agreement shall remain in force for a period of ten years.

Unless notice of termination is given by either Contracting Party at least six months before the expiry of its period of validity, this Agreement shall be tacitly extended each time for a further period of ten years with the understanding that each Contracting Party reserves the right to terminate the Agreement by notification given at least six months before the date of expiry of the current period of validity.

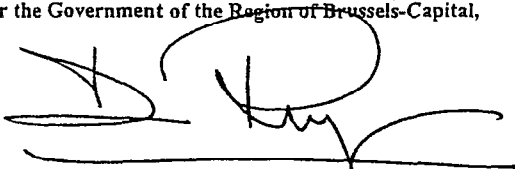
- 2) Upon entry into force of this Agreement, the Agreement between the Belgo-Luxembourg Economic Union and the Arab Republic of Egypt signed in Cairo on February 28th, 1977 shall be replaced by this Agreement.
- 3) Investments made prior to the date of termination of this agreement shall be covered by this Agreement for a period of ten years from the date of termination.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

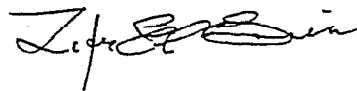
DONE at Cairo, on *the 28th February 1999*, in two original copies, each in the French, Dutch, Arabic, and English languages, all texts being equally authentic. The text in the English language shall prevail in case of difference of interpretation.

FOR THE BELGO-LUXEMBOURG
ECONOMIC UNION :

For the Government of the Kingdom of Belgium,
acting both in its own name and in the name of
the Government of the Grand-Duchy of Luxembourg,
for the Walloon Government,
for the Flemish Government,
for the Government of the Region of Brussels-Capital,

FOR THE GOVERNMENT OF THE ARAB
REPUBLIC OF EGYPT :

**OVEREENKOMST
TUSSEN
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE
EN
DE REGERING VAN HET KONINKRIJK MAROKKO
INZAKE DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN
BESCHERMING VAN INVESTERINGEN**

DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIË

handelend zowel in eigen naam als in naam van de Regering van het Groothertogdom Luxemburg
krachtens bestaande overeenkomsten,
de Vlaamse Regering
de Waalse Regering,
en de Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, enerzijds,

en

DE REGERING VAN HET KONINKRIJK MAROKKO, anderzijds,

hierna te noemen "de Overeenkomstsluitende Partijen"

VERLANGENDE hun economische samenwerking te versterken door het scheppen van gunstige voorwaarden voor de verwezenlijking van investeringen door de investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij;

OVERWEGENDE dat een dergelijke Overeenkomst een gunstige invloed kan uitoefenen met het oog op het verbeteren van zakencontacten en het versterken van het vertrouwen op het gebied van investeringen.

ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

ARTIKEL 1

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Voor de toepassing van deze Overeenkomst betekent de term:

1. "investeringen": gelijk welke vorm van vermogensbestanddeel en elke rechtstreekse of onrechtstreekse inbreng in om het even welke maatschappij of onderneming van welke economische sector ook, en namelijk maar niet uitsluitend:

a) roerende en onroerende goederen alsook alle andere zakelijke rechten, zoals hypotheeken, voorrechten, panden, vruchtgebruik en soortgelijke rechten;

b) aandelen en alle andere vormen van deelneming, zelfs minoritair of onrechtstreeks, in de ondernemingen;

c) obligaties, vorderingen en rechten op enige prestatie met economische waarde;

d) auteursrechten, merken, octrooien, technische werkwijzen, handelsnamen en alle nijverheidsrechten alsmede goodwill;

e) publiekrechtelijke of contractuele concessies, waaronder die tot het opsporen, ontwikkelen, winnen of exploiteren van natuurlijke rijkdommen.

Veranderingen in de rechtsvorm waarin vermogensbestanddelen en kapitalen werden geïnvesteerd of geherinvesteerd, doen geen afbreuk aan hun kwalificatie als "investeringen" als bedoeld in deze Overeenkomst. De investeringen dienen wel te gebeuren overeenkomstig de wetten en voorschriften van het Gastland.

Indien de investering wordt verricht door een investeerder via een in onderstaand lid 2.c bedoelde rechtspersoon waarin hij een deelneming in het kapitaal heeft, geniet deze investeerder de voordelen als bedoeld in deze Overeenkomst voor de investering die beantwoordt aan deze onrechtstreekse deelneming, met dien verstande evenwel dat hij deze voordelen niet geniet indien hij zich beroept op de geschillenregeling waarin wordt voorzien door een andere overeenkomst voor de bescherming van buitenlandse investeringen, gesloten door een Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering werd gedaan.

2. "investeerders":

a) elke natuurlijke persoon die volgens de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg dan wel het Koninkrijk Marokko respectievelijk de Belgische, Luxemburgse dan wel Marokkaanse nationaliteit heeft en die een investering op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij doet.

b) elke rechtspersoon die zijn maatschappelijke zetel heeft op het grondgebied van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg, dan wel het Koninkrijk Marokko en die is opgericht in overeenstemming met de Belgische, Luxemburgse, dan wel Marokkaanse wetgeving en die een investering doet op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij.

c) de rechtspersonen die op het grondgebied van ongeacht welk land zijn gevestigd, overeenkomstig de wetgeving ervan, en die al dan niet rechtstreeks onder de controle staan van onderdanen van één van de Overeenkomstsluitende Partijen, of van rechtspersonen die hun zetel hadden op het grondgebied van deze Overeenkomstsluitende Partij en aldaar reële economische activiteiten uitoefenden; voor de uitoefening van de controle is een aanzienlijke deelneming vereist.

3. "opbrengst": de netto-opbrengst van een investering en met name doch niet uitsluitend, winsten, interesten, dividenden, tantièmes, royalty's uit licenties.

4. "grondgebied":

- Voor de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, het grondgebied van het Koninkrijk België en het grondgebied van het Groothertogdom Luxemburg evenals de maritieme gebieden, d.w.z. de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale wateren van de betrokken Staat uitstrekken en waarin deze overeenkomstig het volkenrecht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van de natuurlijke rijkdommen.

- Voor het Koninkrijk Marokko, het grondgebied van het Koninkrijk Marokko, met inbegrip van elk maritiem gebied dat zich voorbij de territoriale wateren van het Koninkrijk Marokko uitstrekt en dat door de wetgeving van het Koninkrijk Marokko, overeenkomstig het volkenrecht, reeds werd aangewezen of nog kan worden aangewezen als een zone waarbinnen het Koninkrijk Marokko rechten kan uitoefenen inzake de zeebodem en de ondergrond daarvan en de natuurlijke rijkdommen.

ARTIKEL 2

BEVORDERING VAN DE INVESTERINGEN

Elke Overeenkomstsluitende Partij moedigt investeringen door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij aan en laat deze investeringen toe op haar grondgebied in overeenstemming met haar wetgeving. Ook staat zij het sluiten en uitvoeren van daarmee verband houdende licentiecontracten en overeenkomsten inzake commerciële, administratieve of technische bijstand toe.

ARTIKEL 3

BEHANDELING EN BESCHERMING VAN DE INVESTERINGEN

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij waarborgt op haar grondgebied een eerlijke en rechtvaardige behandeling van de investeringen van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij, met uitsluiting van elke onredelijke of discriminatoire maatregel die, op gelijk welke manier het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de liquidatie ervan zou kunnen belemmeren. Deze behandeling is niet minder gunstig dan die welke zij verleent aan haar eigen investeerders of de investeerders van de meestbegunstigde natie, naar gelang van wat het gunstigst is.

2. Inkomsten die opnieuw worden geïnvesteerd overeenkomstig de wetgeving van een Overeenkomstsluitende Partij, genieten dezelfde bescherming als de oorspronkelijke investering.

3. Tenzij maatregelen nodig zijn ter handhaving van de openbare orde, genieten deze investeringen een voortdurende zekerheid en bescherming, die ten minste gelijk zijn aan die welke de investeerders van de meestbegunstigde natie genieten en die conform algemeen aanvaarde beginselen van het internationaal recht zijn.

4. De in lid 1 bedoelde behandeling strekt zich echter niet uit tot de voorrechten die een Overeenkomstsluitende Partij kan toekennen aan de investeerders van een derde Staat op grond van haar lidmaatschap van of associatie met een economische unie, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt, een vrijhandelszone of een internationale economische regionale organisatie, dan wel op grond van een overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting of enige andere belastingovereenkomst.

ARTIKEL 4

ONTEIGENING EN SCHADELOOSSTELLING

1. Mocht een Overeenkomstsluitende Partij maatregelen nemen tot onteigening of nationalisatie, of enige andere maatregel die tot gevolg heeft dat aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij rechtstreeks of onrechtstreeks de hun toebehorende investeringen op haar grondgebied worden ontnomen, dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

a) de maatregelen worden gerechtvaardigd door het openbaar nut, de veiligheid of het nationaal belang;

b) ze worden genomen volgens een wettelijke procedure;

c) ze zijn niet discriminatoir of in strijd met een bijzondere verbintenis;

d) ze gaan vergezeld van bepalingen waarbij wordt voorzien in de betaling van een billijke en reële schadeloosstelling.

Het bedrag van de schadeloosstelling moet overeenstemmen met de marktwaarde van de desbetreffende investeringen daags voor het tijdstip waarop zulke maatregelen worden getroffen of bekendgemaakt.

2. De schadeloosstelling dient te kunnen worden overgemaakt tegen de in artikel 6 bepaalde voorwaarden en dient in een vrij omwisselbare munt en zonder ongeoorloofde vertraging te worden betaald. In geval van laattijdige betaling levert ze rente op tegen de commerciële rentevoet vanaf de datum dat ze opeisbaar is.

3. In ieder geval kent elke Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij een behandeling toe die ten minste gelijk is aan die welke wordt toegekend aan de eigen investeerders of aan de investeerders van de meestbegunstigde natie, naar gelang van wat het gunstigst is.

Deze behandeling dient te stroken met de algemeen aanvaarde beginselen van het internationaal recht.

ARTIKEL 5

SCHADELOOSSTELLING VOOR VERLIEZEN

Aan investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij die schade of verliezen lijden met betrekking tot hun investeringen wegens oorlog of een ander gewapend conflict, revolutie, een nationale noodtoestand, opstand, oproer of enige andere soortgelijke gebeurtenis op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, wordt door laatstgenoemde, wat restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere regeling betreft, een behandeling toegekend die niet discriminatoir is en ten minste gelijk is aan die welke die Overeenkomstsluitende Partij aan de eigen investeerders of aan investeerders van de meestbegunstigde natie toekent, naar gelang van wat het gunstigst is.

ARTIKEL 6

OVERMAKINGEN

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij garandeert de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij, onverminderd de fiscale verplichtingen van deze investeerders, de vrije overmaking van hun met een investering verband houdende liquide middelen en inzonderheid, doch niet uitsluitend:

- a) van een kapitaal of een aanvullend bedrag bestemd om de investering te behouden of uit te breiden;
- b) van winsten, dividenden, renten, royalty's en andere lopende inkomsten;
- c) van de gelden die nodig zijn voor de terugbetaling van regelmatig aangegane leningen;
- d) van de opbrengst van een gehele of gedeeltelijke liquidatie van de investering;
- e) van de uit hoofde van de artikelen 4 en 5 verschuldigde schadeloosstellingen.

2. De in het eerste lid bedoelde overmakingen gebeuren zonder ongeoorloofde vertraging tegen de wisselkoers die op de datum van overmaking geldt en overeenkomstig de deviezen-reglementering van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering is gedaan.

3. De in het eerste en tweede lid vermelde waarborgen zijn tenminste gelijk aan die welke worden gegeven aan investeerders van de meestbegunstigde natie.

ARTIKEL 7

SUBROGATIE

1. Indien op grond van een wettelijke of contractuele waarborg tegen niet-commerciële risico's in verband met een investering, een schadeloosstelling wordt uitgekeerd aan een investeerder van een van de Overeenkomstsluitende Partijen, erkent de andere Overeenkomstsluitende Partij dat de verzekeraar in de rechten van de investeerder is getreden.

2. Op grond van de garantie die voor de betreffende investering werd geboden, kan de verzekeraar alle rechten doen gelden die de investeerder had kunnen uitoefenen indien de verzekeraar niet in zijn rechten was getreden. De subrogatie strekt zich ook uit tot de rechten tot overmaking en arbitrage, als omschreven in de artikelen 6 en 11.

3. Zodanige rechten en vorderingen kunnen worden uitgeoefend door de verzekeraar naar evenredigheid van het risico dat door het waarborgcontract is gedekt en door de investeerder die aanspraak kan maken op de waarborg, naar evenredigheid van het risico dat niet door het contract is gedekt.

4. Met betrekking tot de overgedragen rechten kan de andere Overeenkomstsluitende Partij jegens de verzekeraar die in de rechten van de schadeloosgestelde investeerders is getreden, de verplichtingen laten gelden die wettelijk of contractueel op de investeerders rusten.

ARTIKEL 8

TOEPASSELIJKE REGELS

Als een kwestie in verband met de investeringen zowel door deze Overeenkomst als door de nationale wetgeving van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering is gedaan, wordt geregeld, dan wel door internationale overeenkomsten waarbij de Partijen partij zijn of nog zullen worden, dan kunnen de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij zich beroepen op de bepalingen welke voor hen het gunstigst zijn.

ARTIKEL 9

ANDERE VERPLICHTINGEN

1. Investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij kunnen met de andere Overeenkomstsluitende Partij bijzondere verbintenissen aangaan waarvan de bepalingen evenwel niet strijdig mogen zijn met deze Overeenkomst. De investeringen die krachtens dergelijke bijzondere verbintenissen worden verricht, zijn eveneens aan de onderhavige Overeenkomst onderworpen.
2. Elke Overeenkomstsluitende Partij leeft te allen tijde de verbintenissen na die zij tegenover investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij is aangegaan.

ARTIKEL 10

RÉGELING VAN GESCHILLEN INZAKE DE UITLEGGING EN TOEPASSING VAN DE ONDERHAVIGE OVEREENKOMST

1. Geschillen inzake de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst worden in de mate van het mogelijke tussen de Overeenkomstsluitende Partijen langs diplomatieke weg beslecht.
2. Bij gebrek aan beslechting langs diplomatieke weg wordt het geschil voorgelegd aan een gemengde commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de Overeenkomstsluitende Partijen. Deze commissie komt zo spoedig mogelijk samen op verzoek van de meest gerede Partij.
3. Indien de gemengde commissie het geschil niet kan regelen binnen zes maanden na het begin van de onderhandelingen, wordt het op verzoek van een der Overeenkomstsluitende Partijen aan een scheidsgerecht voorgelegd.
4. Dit gerecht wordt samengesteld als volgt: elke Overeenkomstsluitende Partij wijst een scheidsman aan en deze twee scheidsmannen wijzen te zamen een derde scheidsman aan als Voorzitter van het gerecht. Deze dient een onderdaan van een derde Staat te zijn. De scheidsmannen en de Voorzitter dienen te zijn aangewezen onderscheidenlijk binnen drie en vijf maanden na de datum waarop een der Overeenkomstsluitende Partijen de andere Overeenkomstsluitende Partij kennis heeft gegeven van haar voornemen het geschil aan een scheidsgerecht voor te leggen.
5. Indien de in lid 3 voorgeschreven termijnen niet werden nageleefd, wordt de President van het Internationale Gerechtshof verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de President van het Internationale Gerechtshof de nationaliteit heeft van een der Overeenkomstsluitende Partijen of verhinderd is bedoelde functie uit te oefenen, wordt de Vice-

President van het Internationale Gerechtshof verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de Vice-President de nationaliteit heeft van een der Overeenkomstsluitende Partijen of verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, wordt het lid van het Internationale Gerechtshof dat het hoogst in anciënniteit is en dat geen onderdaan is van een der Overeenkomstsluitende Partijen, verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.

6. Het scheidsgerecht doet uitspraak op de grondslag van de bepalingen van deze Overeenkomst en van de algemeen aanvaarde regels en beginselen van het internationale recht.

7. Het scheidsgerecht stelt zijn eigen procedureregels vast.

8. Het scheidsgerecht doet uitspraak bij meerderheid van stemmen. De uitspraken zijn onherroepelijk en bindend voor de Overeenkomstsluitende Partijen.

9. Elke Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten die uit hoofde van haar scheidsman en haar vertegenwoordiging bij de arbitrageprocedure ontstaan. De kosten uit hoofde van de Voorzitter en de andere kosten worden gelijkelijk door de Overeenkomstsluitende Partijen gedragen.

ARTIKEL 11

REGELING VAN INVESTERINGSGESCHILLEN

1. Van elk investeringsgeschil tussen een Overeenkomstsluitende Partij en een investeerder van de andere Overeenkomstsluitende Partij wordt door de meest gerede partij schriftelijk kennis gegeven.

De partijen bij het geschil proberen in de mate van het mogelijke tot een minnelijke schikking te komen.

2. Indien de partijen niet binnen zes maanden na de datum van de schriftelijke kennisgeving via een rechtstreekse regeling een minnelijke schikking hebben bereikt of het geschil langs diplomatieke weg hebben kunnen beslechten, wordt het naar keuze van de investeerder voorgelegd aan de nationale rechterlijke instanties van de Overeenkomstsluitende Partij op wier grondgebied de investering is gedaan, dan wel aan internationale arbitrage.

In dat laatste geval wordt het geschil voorgelegd aan het Internationaal Centrum voor Regeling van Investeringsgeschillen (I.C.S.I.D), dat is opgericht door het "Verdrag tot regeling van investeringsgeschillen tussen Staten en onderdanen van andere Staten", ter ondertekening opgesteld te Washington op 18 maart 1965.

Te dien einde geeft elke Overeenkomstsluitende Partij, krachtens deze Overeenkomst, haar onherroepelijke toestemming om elk investeringsgeschil aan arbitrage te onderwerpen. Deze toestemming houdt in dat de Partijen afstand doen van het recht om de uitputting van alle nationale administratieve of rechtsmiddelen te verzoeken.

3. Geen Overeenkomstsluitende Partij, die partij is bij een geschil, zal in enig stadium van de arbitrageprocedure of van de uitvoering van een scheidsrechterlijke uitspraak als verweer kunnen aanvoeren dat de investeerder die tegenpartij is bij het geschil, een vergoeding ter uitvoering van een verzekeringspolis of van de in artikel 7 van deze Overeenkomst voorziene waarborg heeft ontvangen, die het geheel of een gedeelte van zijn verliezen dekt.

4. Het scheidsgerecht doet uitspraak op grond van het nationaal recht van de Overeenkomstsluitende Partij die partij is bij het geschil en op het grondgebied waarvan de investering werd gedaan, met inbegrip van de regels inzake wetconflicten, de bepalingen van deze Overeenkomst, de bepalingen van het eventuele specifieke akkoord met betrekking tot de investering en de beginselen van het internationaal recht.

5. De uitspraken van het scheidsgerecht zijn definitief en bindend voor de partijen bij het geschil. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe ze uit te voeren overeenkomstig haar nationale wetgeving.

ARTIKEL 12

VORIGE INVESTERINGEN

Deze Overeenkomst is eveneens van toepassing op investeringen die voor de inwerkingtreding in deviezen werden gedaan door investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, in overeenstemming met de wetten en voorschriften van laatstgenoemde.

ARTIKEL 13

INWERKINGTREDING EN DUUR

1. Deze Overeenkomst treedt in werking een maand na de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen elkaar ervan in kennis hebben gesteld dat aan de in hun onderscheiden landen vereiste grondwettelijke procedures is voldaan. Ze blijft van kracht voor een tijdvak van tien jaar. Tenzij een der Overeenkomstsluitende Partijen de Overeenkomst ten minste zes maanden voor het verstrijken van de geldigheidstermijn opzegt, wordt ze telkens stilzwijgend verlengd voor een nieuw tijdvak van tien jaar. Elke Overeenkomstsluitende Partij behoudt het recht ze ten minste twaalf maanden voor het einde van een lopende geldigheidstermijn bij kennisgeving op te zeggen.

2. In geval van opzegging blijven investeringen die in het kader en voor de datum van beëindiging van deze Overeenkomst zijn gedaan, onder haar toepassing vallen gedurende een termijn van tien jaar na die datum.

3. Na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst is het bepaalde in de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds, tot aanmoediging van kapitaalsinvesteringen en tot bescherming van de goederen, ondertekend te Rabat op 28 april 1965, niet langer van toepassing tussen het Koninkrijk Marokko en de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN te *Rabat* op *13 april 1979* in twee oorspronkelijke exemplaren in de Nederlandse, de Franse en de Arabische taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in uitlegging is de Franse tekst doorslaggevend.

**VOOR DE BELGISCH-
LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE:**

Voor de Regering van het Koninkrijk
België handelend zowel in eigen
naam als in naam van de Regering
van het Groothertogdom Luxemburg:

Voor de Vlaamse Regering:

Voor de Waalse Regering:

Voor de Regering van het
Brusselse Hoofdstedelijke Gewest:

**VOOR DE REGERING VAN
HET KONINKRIJK MAROKKO:**

**ACCORD
ENTRE
L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE
ET
LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DU MAROC
CONCERNANT L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION
RECIPROQUES DES INVESTISSEMENTS**

* * *

LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DE BELGIQUE

agissant tant en son nom qu'en celui du Gouvernement du
Grand-Duché de Luxembourg en vertu d'accords existants,
le Gouvernement Wallon,
le Gouvernement Flämmand,
et le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, d'une part,

et

LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DU MAROC, d'autre part,

dénommés ci-après les "Parties Contractantes"

DESIREUX de renforcer leur coopération économique en créant des conditions favorables à la réalisation d'investissements par les investisseurs de l'une des Parties Contractantes sur le territoire de l'autre Partie Contractante.

CONSIDERANT l'influence bénéfique que pourra exercer un tel Accord en vue d'améliorer les contacts d'affaires et renforcer la confiance dans le domaine des investissements,

SONT CONVENUS DE CE QUI SUIT :

ARTICLE 1

DEFINITIONS

Aux fins du présent Accord :

1. Le terme “investissements” désigne tout élément d’actif et tout apport direct ou indirect dans toutes sociétés ou entreprises de quelque secteur d’activité économique que ce soit et notamment, mais pas exclusivement :

a) Les biens mobiliers et immobiliers, ainsi que tous autres droits réels tels que hypothèques, privilèges, gages, usufruits et droits analogues;

b) Les actions et toutes autres formes de participations même minoritaires ou indirectes dans les entreprises;

c) Les obligations, créances et droits à toutes prestations ayant une valeur économique;

d) Les droits d’auteur, marques, brevets, procédés techniques, noms commerciaux et tout droit de propriété industrielle, ainsi que les fonds de commerce;

e) Les concessions de droit public ou contractuelles notamment celles relatives à la prospection, la culture, l’extraction ou l’exploitation des ressources naturelles.

Aucune modification de la forme juridique dans laquelle les avoirs et capitaux ont été investis ou réinvestis n’affecte leur caractère d’ “investissements” au sens du présent Accord. Ces investissements doivent être effectués conformément aux lois et règlements en vigueur dans le pays hôte.

Si l’investissement est effectué par un investisseur par l’intermédiaire d’un organisme visé à la lettre c) de l’alinéa 2 ci-dessous, dans lequel il détient une participation au capital, cet investisseur jouira des avantages du présent Accord en ce qui concerne l’investissement correspondant à cette participation indirecte à condition, toutefois, que ces avantages ne lui reviennent pas s’il invoque le mécanisme de règlement des différends prévu par un autre accord de protection des investissements étrangers conclu par une Partie Contractante sur le territoire de laquelle est effectué l’investissement.

1. Le terme “investisseur” désigne :

- a) toute personne physique ayant la nationalité belge ou luxembourgeoise ou marocaine en vertu de la législation du Royaume de Belgique ou du Grand-Duché de Luxembourg ou du Royaume du Maroc respectivement et effectuant un investissement sur le territoire de l'autre Partie Contractante;
- b) toute personne morale ayant son siège social sur le territoire du Royaume de Belgique ou du Grand-Duché de Luxembourg ou du Royaume du Maroc et constituée conformément à la législation belge ou luxembourgeoise ou marocaine et effectuant un investissement sur le territoire de l'autre Partie Contractante;
- c) les entités juridiques établies sur le territoire d'un quelconque pays, conformément à sa législation, qui sont contrôlées, directement ou indirectement, par des nationaux de l'une des Parties Contractantes ou par des entités juridiques ayant leur siège, en même temps que des activités économiques réelles, sur le territoire de cette Partie Contractante; il est entendu que le contrôle exige une part significative de propriété.

3. Le terme “revenus” désigne les montants nets rapportés par un investissement et notamment; mais pas exclusivement, les bénéfices, intérêts, dividendes, tantièmes et redevances de licences.

4. Le terme “territoire” désigne :

- Pour l'Union Economique Belgo-Luxembourgeoise, le territoire du Royaume de Belgique et le territoire du Grand-Duché de Luxembourg ainsi que les zones maritimes, c'est à dire; les zones marines et sous marines qui s'étendent au delà des eaux territoriales de l'Etat concerné et sur lesquels celui-ci exerce, conformément au Droit International ses droits souverains et sa juridiction aux fins d'exploration, d'exploitation et de conservation des ressources naturelles.
- Pour le Royaume du Maroc, le territoire du Royaume du Maroc y compris toute zone maritime située au delà des eaux territoriales du Royaume du Maroc et qui a été ou pourrait être par la suite désignée par la législation du Royaume du Maroc, conformément au Droit International, comme étant une zone à l'intérieur de laquelle les droits du Royaume du Maroc relatifs au fond de la mer et au sous-sol marin ainsi qu'aux ressources naturelles, peuvent s'exercer.

ARTICLE 2

PROMOTION DES INVESTISSEMENTS

Chacune des Parties Contractantes encourage les investissements des investisseurs de l'autre Partie Contractante et admet en conformité avec sa législation ces investissements sur son territoire ainsi que la conclusion et l'exécution de contrats de licence et de convention d'assistance commerciale, administrative ou technique y afférents.

ARTICLE 3

TRAITEMENT ET PROTECTION DES INVESTISSEMENTS

1. Chacune des Parties Contractantes s'engage à assurer sur son territoire aux investissements effectués par des investisseurs de l'autre Partie Contractante un traitement juste et équitable excluant toute mesure injustifiée ou discriminatoire qui pourrait entraver de quelque manière que ce soit leur gestion, leur entretien, leur utilisation, leur jouissance ou leur liquidation. Ce traitement sera non moins favorable que celui qu'elle accorde aux investissements de ses propres investisseurs ou aux investissements de la nation la plus favorisée, le traitement le plus favorable étant retenu.
2. Les revenus, en cas de leur réinvestissement conformément à la législation d'une Partie Contractante, jouissent de la même protection que l'investissement initial.
3. Sous réserve des mesures nécessaires au maintien de l'ordre public, ces investissements jouissent d'une sécurité et d'une protection constantes, qui sont au moins égales à celles dont jouissent les investisseurs de la nation la plus favorisée et conformes aux principes de Droit International généralement reconnus.
4. Néanmoins, le traitement visé au paragraphe 1 ne s'étend pas aux privilèges qu'une Partie Contractante peut accorder aux investisseurs d'un Etat tiers, en vertu de sa participation ou de son association à une union économique, une union douanière, un marché commun, une zone de libre échange ou une organisation économique régionale à caractère international, ou du fait de ses engagements conformément à une convention de prévention de double imposition fiscale ou de toute autre convention en matière d'impôts.

ARTICLE 4

EXPROPRIATION ET INDEMNISATION

1. Si l'une des Parties Contractantes devait prendre des mesures d'expropriation, de nationalisation ou toute autre mesure dont l'effet est de déposséder directement ou indirectement les investisseurs de l'autre Partie Contractante des investissements qui leur appartiennent sur son territoire, les conditions suivantes doivent être respectées :
 - a) les mesures sont justifiées par des impératifs d'utilité publique, de sécurité ou d'intérêt national;
 - b) elles sont prises selon une procédure légale;
 - c) elles ne sont ni discriminatoires ni contraires à un engagement spécifique;
 - d) elles sont assorties de dispositions prévoyant le paiement d'une indemnité adéquate et effective.

Le montant des indemnités correspondra à la valeur du marché des investissements concernés à la veille du jour où les mesures sont prises ou rendues publiques.

2. Les indemnités sont transférables dans les conditions prévues par l'article 6 et réglées en monnaie convertible et sans délai injustifié. En cas de retard de paiement, elles porteront intérêt aux conditions du marché à compter de la date de leur exigibilité.

3. Dans tous les cas, chaque Partie Contractante accorde sur son territoire aux investisseurs de l'autre Partie Contractante un traitement au moins égal à celui attribué à ses propres investisseurs ou aux investisseurs de la nation la plus favorisée, le traitement le plus favorable étant retenu. Ce traitement sera conforme aux principes de Droit International généralement reconnus.

ARTICLE 5

DEDOMMAGEMENT POUR PERTES

Les investisseurs de l'une des Parties Contractantes dont les investissements subiraient des dommages ou pertes dues à la guerre ou à tout autre conflit armé, révolution, état d'urgence national, révolte, insurrection, ou tout autre événement similaire sur le territoire de l'autre Partie Contractante, bénéficieront de la part de cette dernière d'un traitement non discriminatoire et au moins égal à celui accordé à ses propres investisseurs ou aux investisseurs de la nation la plus favorisée en ce qui concerne les restitutions, indemnisations, compensations ou autres dédommagements, le traitement le plus favorable étant retenu.

ARTICLE 6

LES TRANSFERTS

1. Chacune des Parties Contractantes garantit aux investisseurs de l'autre Partie Contractante, sans préjudice des obligations fiscales de ses investisseurs, le libre transfert, en monnaie convertible, de leurs avoirs liquides relatifs à un investissement et en particulier, mais pas exclusivement :

- a) d'un capital ou d'un montant complémentaire visant à maintenir ou accroître l'investissement;
- b) des bénéfices, dividendes, intérêts, redevances et autres revenus courants;
- c) des sommes nécessaires au remboursement d'emprunts régulièrement contractés;
- d) des produits d'une liquidation totale ou partielle de l'investissement;
- e) des indemnités dues en application des articles 4 et 5.

2. Les transferts visés au paragraphe 1 sont effectués sans délai injustifié au taux de change applicable à la date du transfert et en vertu de la réglementation des changes en vigueur de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle l'investissement est réalisé.

3. Les garanties prévues aux paragraphes 1 et 2 sont au moins égales à celles accordées aux investisseurs de la nation la plus favorisée.

ARTICLE 7

SUBROGATION

1. Si en vertu d'une garantie légale ou contractuelle couvrant les risques non commerciaux des investisseurs, des indemnités sont payées à un investisseur de l'une des Parties Contractantes, l'autre Partie Contractante reconnaît la subrogation de l'assureur dans les droits de l'investisseur indemnisé.

2. Conformément à la garantie donnée pour l'investissement concerné, l'assureur est admis à faire valoir tous les droits que l'investisseur aurait pu exercer si l'assureur ne lui avait pas été subrogé. La subrogation des droits s'étend également aux droits à transfert et à arbitrage visés aux articles 6 et 11.

3. Ces droits et actions peuvent être exercés par l'assureur dans les limites de la quotité du risque couverte par le contrat de garantie et par l'investisseur bénéficiaire de la garantie, dans les limites de la quotité du risque non couverte par la contrat.

4. En ce qui concerne les droits transférés, l'autre Partie Contractante peut faire valoir à l'égard de l'assureur, subrogé dans les droits des investisseurs indemnisés, les obligations qui incombent légalement ou contractuellement à ces derniers.

ARTICLE 8

REGLES APPLICABLES

Lorsqu'une question relative aux investissements est réglée à la fois par le présent Accord et par la législation nationale de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle l'investissement est réalisé ou par des Conventions Internationales existantes ou souscrites par les Parties dans l'avenir, les investisseurs de l'autre Partie Contractante peuvent se prévaloir des dispositions qui leur sont les plus favorables.

ARTICLE 9

AUTRES OBLIGATIONS

1. Les investisseurs d'une Partie Contractante peuvent conclure avec l'autre Partie Contractante des engagements spécifiques dont les dispositions ne peuvent toutefois pas être contraires au présent Accord. Les investissements effectués en vertu de tels engagements spécifiques sont aussi régis par le présent Accord.
2. Chacune des Parties Contractantes assure à tout moment le respect des engagements qu'elle aura pris envers les investisseurs de l'autre Partie Contractante.

ARTICLE 10

REGLEMENT DES DIFFERENDS RELATIFS A L'INTERPRETATION ET A L'APPLICATION DU PRESENT ACCORD

1. Les différends relatifs à l'interprétation ou à l'application du présent Accord doivent être réglés, autant que possible, entre les Parties Contractantes par la voie diplomatique.
2. A défaut de règlement par la voie diplomatique, le différend est soumis à une commission mixte composée des représentants des Parties Contractantes. Celle-ci se réunit sans délai à la demande de la Partie la plus diligente.
3. Si la Commission mixte ne peut régler le différend dans un délai de six mois à compter du commencement des négociations, il est soumis à un tribunal d'arbitrage, à la demande de l'une des Parties Contractantes.
4. Ledit tribunal sera constitué de la manière suivante : chaque Partie Contractante désigne un arbitre et les deux arbitres désignent ensemble un troisième arbitre, qui sera ressortissant d'un Etat tiers, comme Président du tribunal.

Les arbitres doivent être désignés dans un délai de trois mois, le Président dans un délai de cinq mois, à compter de la date à laquelle l'une des Parties Contractantes a fait part à l'autre Partie Contractante de son intention de soumettre le différend à un tribunal d'arbitrage.

5. Si les délais fixés au paragraphe 3 n'ont pas été observés, le Président de la Cour Internationale de Justice sera invité à procéder aux nominations nécessaires. Si le Président de la Cour Internationale de Justice possède la nationalité de l'un des Etats contractants, ou s'il est empêché d'exercer cette fonction, le Vice-Président de la Cour Internationale de Justice sera invité à procéder aux nominations nécessaires. Si le Vice-Président possède la nationalité de l'un des Etats contractants ou bien s'il est empêché d'exercer son mandat, le membre le plus ancien de la Cour Internationale de Justice, qui n'est ressortissant d'aucun des Etats contractants, sera invité à procéder aux dites nominations.

6. Le tribunal d'arbitrage statue sur la base des dispositions du présent Accord et des règles et principes de Droit International généralement admis.
7. Le tribunal fixe ses propres règles de procédure.
8. Le tribunal prend ses décisions à la majorité des voix ; elles sont définitives et obligatoires pour les Parties Contractantes.
9. Chaque Partie Contractante supporte les frais de son arbitre et de sa représentation dans la procédure d'arbitrage. Les frais du Président et les autres frais sont supportés à parts égales par les Parties Contractantes.

ARTICLE 11

REGLEMENT DES DIFFERENDS RELATIFS AUX INVESTISSEMENTS

1. Tout différend relatif aux investissements entre une Partie Contractante et un investisseur de l'autre Partie Contractante fait l'objet d'une notification écrite de la part de la partie la plus diligente.

Dans la mesure du possible, ce différend est réglé à l'amiable entre les parties au différend.

2. A défaut de règlement à l'amiable par arrangement direct entre les parties au différend ou par conciliation par la voie diplomatique dans les six mois à compter de la date de sa notification écrite, le différend est soumis, au choix de l'investisseur, soit aux juridictions nationales de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle l'investissement a été réalisé, soit à l'arbitrage international.

Dans ce dernier cas, le différend est soumis au Centre International pour le Règlement des Différends relatifs aux Investissements (C.I.R.D.I.), créé par la "Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats" ouverte à la signature à Washington, le 18 mars 1965.

A cette fin, chacune des Parties Contractantes donne, aux termes du présent Accord, son consentement irrévocable à ce que tout différend relatif aux investissements puisse être soumis à l'arbitrage. Ce consentement implique qu'elles renoncent à exiger l'épuisement des recours administratifs ou judiciaires internes.

3. Aucune des Parties Contractantes, partie à un différend, ne peut soulever d'objection, à aucun stade de la procédure d'arbitrage ni de l'exécution d'une sentence d'arbitrage, du fait que l'investisseur, partie adverse au différend, aurait perçu une indemnité couvrant tout ou partie de ses pertes en exécution d'une police d'assurance ou de la garantie prévue à l'article 7 du présent Accord.

4. Le Tribunal arbitral statuera sur la base du droit national de la Partie Contractante partie au litige sur le territoire de laquelle l'investissement est situé, y compris les règles relatives aux conflits de lois, des dispositions du présent Accord, des termes de l'Accord particulier qui serait intervenu au sujet de l'investissement ainsi que des principes de Droit International.

5. Les sentences d'arbitrage sont définitives et obligatoires pour les parties au différend. Chaque Partie Contractante s'engage à exécuter les sentences en conformité avec sa législation nationale.

ARTICLE 12

INVESTISSEMENTS ANTERIEURS

Le présent Accord s'applique également aux investissements effectués en devises, avant son entrée en vigueur, par les investisseurs de l'une des Parties Contractantes sur le territoire de l'autre Partie Contractante, en conformité avec les lois et règlements de cette dernière.

ARTICLE 13

ENTREE EN VIGUEUR ET PERIODE DE VALIDITE

1. Le présent Accord entre en vigueur un mois à compter de la date à laquelle les Parties Contractantes se sont notifiées que les procédures constitutionnelles requises dans leurs pays respectifs sont accomplies. Il reste en vigueur pour une période de dix ans. A moins que l'une des Parties Contractantes ne le dénonce au moins six mois avant l'expiration de sa période de validité, il est chaque fois reconduit tacitement pour une nouvelle période de dix ans, chaque Partie Contractante se réservant le droit de le dénoncer par une notification introduite au moins douze mois avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

2. En cas de dénonciation, les investissements effectués dans le cadre du présent Accord et antérieurement à son expiration, lui restent soumis pour une période de dix ans à compter de la date de ladite expiration.

3. Dès l'entrée en vigueur du présent Accord, les dispositions de la Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise d'une part et le Royaume du Maroc d'autre part, relative à l'encouragement des investissements de capitaux et à la protection des biens, signée à Rabat le 28 avril 1965, cessent de produire leurs effets entre le Royaume du Maroc et l'Union économique belgo-luxembourgeoise.

EN FOI DE QUOI, les représentants soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord.

FAIT A *Rabat*, le *13 avril 1999* en deux originaux, chacun en langues française, néerlandaise et arabe, les trois textes faisant également foi. En cas de divergence, le texte français servira de référence.

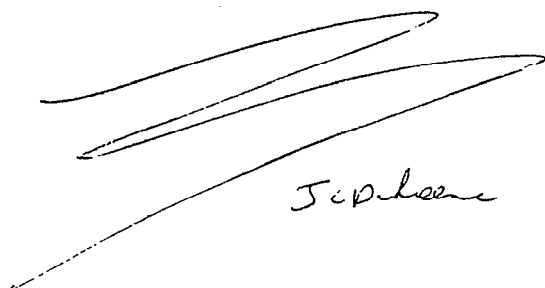
**POUR L'UNION ECONOMIQUE
BELGO-LUXEMBOURGEOISE:**

Pour le Gouvernement du Royaume de
Belgique agissant tant en son nom qu'au
nom du Gouvernement du Grand-Duché
de Luxembourg:

Pour le Gouvernement Wallon:

Pour le Gouvernement Flamand:

Pour le Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale:

**POUR LE GOUVERNEMENT
DU ROYAUME DU MAROC:**

